

**Uutiskerronta tiivistyy -
kuka muistaa, mitä kerrottiin?**

Leena Petman

Journalistiikan pro gradu -tutkielma

Kevät 2015

Viestintätieteiden laitos

Jyväskylän yliopisto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty Humanistinen tiedekunta	Laitos – Department Viestintätieteiden laitos
Tekijä – Author Leena Petman	
Työn nimi – Title Uutiskerronta tiivistyy – kuka muistaa mitä kerrottiin?	
Oppiaine - Subject Journalistiikka	Työn laji – Level Pro gradu -tutkielma
Aika – Month and year Toukokuu 2015	Sivumäärä – Number of pages 57
Tiivistelmä – Abstract <p>Televiisio uutisten kerronta kiihtyy jatkuvasti. Tutkielmani tavoitteena oli selvittää, miten yleisöt ymmärtävät televisiouutisten nopeutuneita muotoja. Muodostin tutkielmassani kaksi tutkimusryhmää, jotka koostuivat 10–91 -vuotiaista keskiuomalaisista uutisten katsojista. Ryhmät katsoivat erimittaiset uutislähetyskset, jotka sisälsivät samoja uutisaiheita. Ensimmäinen ryhmä näki kymmenen minuutin uutislähetyskset. Toinen ryhmä näki lähetyskset, jonka kesto oli kolme minuuttia. Ryhmät vastasivat heti katsomisen jälkeen lomakkeella, mitä he ymmärsivät uutislähetysksetä. Palasin seuraavana päivänä kysymään samoilta katsojaryhmiltä, mitä he muistavat edellispäivänä katsotusta uutislähetysksetä.</p> <p>Tulokset kertovat, että pidemmän uutislähetyskset nähtävät katsojat pystyivät kertomaan tutkimusuutisesta useammin, kuin lyhyen uutislähetyskset nähtävät ryhmä. Pitkän uutisen katsonut ryhmä muisti enemmän tutkimusuutisesta myös seuraavana päivänä. Tutkielmani erittelee tulosten pohjalta myös tekijöitä, jotka edistivät uutisten ymmärtämistä. Esimerkiksi koulutustausta ja kiinnostus tutkittavaan uutiseen vaikuttivat positiivisesti muistamiseen tutkielmassani.</p> <p>Uutisia tehdään katsojille. Uutisten sisältöjen ymmärtämistä ei voi kuitenkaan mitata katsojaluvuilla tai klikkauksien määrällä. Tutkielmani perusteella uutisten sisällöntuotannon tulisi keskittyä kysymään enemmän ”kuinka moni katsoja ymmärsi uutiset?” kuin ”kuinka monta katsojaa uutisilla oli?”.</p>	
Asiasanat – Televisioutiset, uutiset, muisti, ymmärtäminen, vastaanottotutkimus	
Säilytyspaikka – Depository Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja – Additional information Tutkimusaineisto on tutkijan hallussa.	

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	4
2. KÄSITTEET	6
2.1 UUTISJUTTU JA SÄHKESATANEN	7
2.2 UUTISKÄRKI	8
2.3 YLEISÖ	8
3. AIEMPI TUTKIMUS	10
3.1 UUTINEN ON HELPPO YMMÄRTÄÄ	10
3.2 MUISTI JA YMMÄRTÄMINEN	15
3.3 YLEISÖTUTKIMUS	20
4. METODIT	24
5. TYÖKALUT JA TUTKIMUSRYHMÄ	25
6. ANALYYSIMENELTELMÄT	29
7. TUTKIMUSTULOKSET	32
8. TUTKIMUKSEN ARVIOINTIA	42
9. JOHTOPÄÄTÖKSET	45
LÄHDEKIRJALLISUUS	53
LIITE	56

1. JOHDANTO

Televisiouutisten kerronta nopeutuu jatkuvasti. Uutisten katsojien on omaksuttava entistä nopeammin tietoa uutislähetysten sisällöistä. Kokonainen uutislähetys saattaa kestää nykyisin vain pari minuuttia. Sähkeutisten tarkoitus on pakata uutiset tiiviiseen muotoon. Uutistoimituksien työn tehostaminen on vaikuttanut myös uutisten sisältöön tehostaen kerrontaa entistä tiiviimpiin muotoihin. Tässä kehityskulussa ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota siihen, mitä se tarkoittaa yleisöjen kannalta. Tutkielmani lähtökohta on selvittää katsojatutkimuksen avulla, ymmärretäänkö uutisia, kun niiden mittaa lyhennetään merkittävästi.

Uutiset kertovat usein epäkohdista ja ongelmista. Esimerkiksi Ylen työntekijätasolta kerrotaan, että uutisjutuissa pitäisi ehtiä löytämään epäkohtiin myös ratkaisut. Lyhenevä uutiskerronta asettaa ratkaisujen esittämiselle tiukat rajat, sillä ennen ratkaisua on ehdittävä kertoa ongelma, ja sen syyt. Lyhentyvä uutiskerronta muuttaa myös uutisten sisältöä. Tämä tutkimus keskittyy siihen, ymmärtääkö yleisö uutisten lyhentyvää sisältöä.

Tutkimuksen alkuvaiheessa heräsi kysymys, onko kaikkia uutisia edes tarkoitettu kaikkien ymmärrettäviksi? Jotkut uutislähetykset ovat vain nopeita vilauksia televisiossa. Näillä vilauksilla ohjataan katsojat todennäköisesti verkkoon ottamaan aiheesta lisää selvää. Uutiset liittävät meidät yhteiskunnan rakenteisiin, ja tuovat kansallista yhteenkuuluvuuden tunnetta. Jos kaikki katsojat eivät pysty seuraamaan nopeita uutisia, voiko se etäännyttää näitä katsojia uutisista pois päin?

Valitsin tutkielman kiinnostuksen kohteeksi Ylen alueuutiset. Ylen Alueuutiset ovat mielestäni suhteellisen helppoja seurata, sillä aiheet ja tapahtumapaikat ovat maantieteellisesti lähellä näkyvyysalueen katsojia. Lisäksi Ylen alueuutisten pääuutislähetystä lyhennettiin kolmella minuutilla talvella 2015. Käytän Yle Keski-Suomen kahta erimittaista uutislähetystä samalta päivältä. Uutislähetykset ovat rakennettu samoista aiheista. Pitkä uutislähetys kestää kymmenen minuuttia ja lyhyt uutislähetys kolme minuuttia. Uutislähetykset ovat ajalta ennen pääuutislähetysten lyhentämistä.

Tutkimuskysymykseni on: Miten uutisten pituus vaikuttaa uutisten muistamiseen ja ymmärtämiseen? Selvitän tutkielmassani myös millaiset katsojat ymmärtävät uutisia parhaiten.

Tutkimuksessani en pysty yksityiskohtaisesti arvioimaan tutkimusryhmäni kykyä muistaa tai ymmärtää uutista. Se olisi jo eri tutkimus. He edustavat tässä tutkimuksessa joukkoa eri-ikäisiä ihmisiä erilaisilla taustoilla. Uutisia tehdään kaikille katsojille, joten muistin mahdollisesta erilaisuudesta huolimatta he edustavat sitä joukkoa, kenen uutisia pitäisi pystyä ymmärtämään. Ymmärtämisen tutkiminen on tieteellisesti haastavaa. Muistin ja ihmismielen tutkiminen ei ole yksiselitteistä, eikä pro gradun tasoisessa tutkimuksessa täysin kattavaa. Kuitenkin, jos katsojat eivät ymmärrä nopeatempoisia uutisia, kenelle uutisia sitten tehdään?

2. KÄSITTEET

Tutkielman ymmärtämisen kannalta on hyvä määritellä muutamia uutisten katsomiseen liittyviä käsitteitä. Uutisten lyheneminen tarkoittaa käytännössä uutisten muokkaamista lyhyempiin muotoihin. Pidemmän uutisjutun ja sitä lyhyemmän sähkösatasen eron ymmärtäminen on tutkielmani lukijan kannalta tärkeää. Uutiskärki sen sijaan on määriteltävien käsitteiden joukossa, koska se on ydinajatus, jonka tutkittavat voivat uutisesta muistaa. Lisäksi uutisten katsojien, eli yleisön määrittäminen on syytä tehdä, sillä uutisten yleisö koskee tässä tutkielmassa ainoastaan televisiouutisten katsojakuntaa.

Mielenkiintoni kohteena oleva Yle aloitti televisiouutisten koelähetykset vuonna 1957. Uutistoiminta television puolella alkoi vakiintua vuotta myöhemmin. (Pernaa, 2009, 15). Suomalaisille televisio oli uusi tapa vastaanottaa uutisia radion ja sanomalehtien lisäksi. Uutisen yksi tarkoitus on pitää yllä kansalaisyhteiskuntaa, eli sitouttaa meitä tiedonvälityksen kautta. Uutinen vastaa kysymyksiin kuka, mitä, missä, milloin, miksi ja miten. Uutinen kertoo myös, mitä tapahtumasta seurasi. Uutisia, eli uutta tietoa seurataan tänä päivänä televisiosta useilta eri kanavilta, useissa erilaisissa ulkoasuissa.

Uutisen kiinnostavuus ja tärkeys ovat yhteydessä muuhun saman päivän uutisantiin. Sama uutinen ei välttämättä päätyisi päivän pääuutiseksi ”kovana” uutispäivänä, kun taas hiljaisempänä päivänä se saa suuremman roolin päivän pääuutisena. Tutkielmassani käytän tutkimusuutisena päivän pääuutista, joka on kummankin lähetyksen ensimmäinen ja tärkein uutinen. Tutkimukseni uutiset on valikoitu lähetykseen uutiskriteereiden, ja toimituksellisten valintojen perusteella.

Valintoja tehdään uutistoimituksissa ja yksittäisten toimittajien toimesta jatkuvasti. Näiden valintojen piirissä objektiivisuus on tavoiteltava arvo, mutta uutismaailmassa valinnat ja objektiivisuus eivät ole yksinkertaisia asioita. (Hytönen, 2013, 125). Tutkimuksessa käytettävä uutinen Viitasaaren geenitutkimuksesta oli yleisön mielestä kiinnostava. Jutun tehnyt toimittaja sai useita sähköposteja, ja palautetta uutiseen liittyen, mikä on hänen mukaansa poikkeuksellista.

Toimitukset kamppailevat uutisjuttujen kiinnostavuuden kanssa. Tutkimuksessa käytettävä geeni-uutinen on hyvä esimerkki uutisesta, joka on sekä kiinnostava, että oikea uutinen. Uutisen pitäisi herättää katsojan mielenkiinto ja pysyä samalla oman lajinsa sisällä olematta viihdeohjelma. Esimerkiksi musiikin käyttö televisiouutisissa on tehokeino katsojan mielenkiinnon herättämiseksi. Televisiouutisten pelätään viihteellistyvän, ja uutistyön uskottavuuden kärsivän siitä. Jotta katsoja muistaisi uutisen myös seuraavana päivänä, siitä on jäätävä jonkinlainen muistijälki. Esimerkiksi tarinallisuudella on yritetty tuoda uutista lähelle katsojaa. tarinat uutisissa synnyttävät tunnereaktioita katsojissa. Nyt uutisten lyhentyvät muodot saattavat vähentää tarinallisuutta ja rajoittaa uutiskerrontaa.

2.1 UUTISJUTTU JA SÄHKESATANEN

Uutisjuttu ja sähkösatunen erotetaan niiden keston perusteella. Uutisjuttu on sähkösatunasta pidempi. Huovila (1995) toteaa tutkimuksessaan, että noin puolet yhden uutisvuorokauden aikana tulleista uutisista on kestoiltaan verrattavissa sähkösatunisiin. Sähköuutisen kesto on noin 15–30 sekuntia. Uutisjutulla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa juttutyyppejä, joka on kestoiltaan noin kaksi minuuttia. Uutisjutussa haastatellaan asiantuntijoita tai tapahtuman kokijoita, ja se sisältää toimittajan tuottamaa puhetta ja sisältöä.

Sähkösatunen voi kertoa saman asian kuin uutisjuttu. Sähkösatunen alkaa samoin kuin uutisjutussa uutisankkurin kertomalla uutiskärjellä. Tämän jälkeen siirrytään suoraan asiantuntijan tai tapahtuman kokijan kommenttiin eli ”sataseen”. Uutisankkurin kertoma sähkö on uutiskärki ja ”satunen” uutisen kysymyksiin vastaava tai taustoittava elementti. Sähkösatunen kertoo saman asian kuin uutinen, mutta tiivistetysti. Sähkösatunen säästää lähetyksessä aikaa muille aiheille, sillä sen kesto on noin minuutin luokkaa sähkösatunen kanssa. Se on verrattavissa uutisjuttuun siis puolet lyhyempi.

2.2 UUTISKÄRKI

Uutiskärki on uutisen ydinajatus, jonka toimittaja haluaa katsojalle välittää. Uutiskärki on yhdellä lauseella esitettävä tiivistelmä uutisen pääsisällöstä. Uutinen esitetään niin, että sen ydinasiaa ei pantata tuonnemmaksi, vaan se esitetään heti uutisen kärkeen. Uutiskärki kertoo lyhyesti, mitä on tapahtunut. (Huovila, 1995, 94). Uutiskärjen jälkeen uutinen etenee itse asian käsittelyyn ja vastaa uutisen kysymyksiin kuten kuka, mitä, missä ja milloin. Sen jälkeen uutista vasta taustoitetaan ja annetaan lisää tietoa, jos siihen jää aikaa.

Uutiskärjen valinta uutista tehtäessä on yksi niistä valinnoista, jotka ovat tulkintojen varaisia. Periaatteessa samasta uutisesta voidaan muotoilla erilainen uutinen uutiskärkeä vaihtamalla. Ydinajatuksen erilaisuus riippuu valintojen tekijästä sekä aiheen monimutkaisuudesta. Toimituksen valinnat ohjaavat uutisen merkityksiä ja arvottavat uutisoitavan asian eri puolia sillä, kuinka paljon niiden käsittelylle annetaan aikaa. Toimittaja ei voi valita, kuinka hänen luomansa uutiskärki ymmärretään. Tässä tutkielmassa selvitän, miten hyvin katsoja muistaa uutisen katsomista seuraavana päivänä. Lisäksi selvitän miten hyvin katsojat ymmärtävät uutisen, kun sen mitta muuttuu.

2.3 YLEISÖ

Sanan yleisö synonyymi voisi uutisten arkikielessä olla katsoja, lukija tai kuulija. Yleisön määrittelystä tutkimuksen kannalta tekee vaikeaksi se, että katsojia, lukijoita ja kuulijoita on yhtä monta erilaista kuin yleisön jäseniä on. Yleisöjä voi syntyä väline edellä, kuten esimerkiksi televisioyleisö. Yleisöjä voidaan myös eritellä ajan, paikan, sukupuolen tai iän mukaan. Yleisö käsitteenä on hankala siksi, että sen merkitys on sidottu siihen hetkeen, missä sitä käytämme. Yleisön käsite ei säily samana vuosisadasta toiseen. (Nieminen & Pantti, 2009, 138).

Yleisöjä voidaan jakaa myös niiden aktiivisuuden tai passiivisuuden perusteella. Usein television katsojat koetaan passiivisemmaksi yleisöksi kuin esimerkiksi kirjojen lukijayleisöt. (Nieminen & Pantti, 2009, 143). Lapsien television katsomista rajoitetaan

usein, sillä sen uskotaan yleisesti passivoivan lapsia. Uutisten seuraaminen vaikuttaa aiemman tutkimuksen valossa siltä, että luettu uutinen on aktiivisemmin sisäistetty. Television uutisyleisö ei pysty jatkamaan uutisen seuraamista samasta kohdasta, jos tulee tarve poiketa välissä jääkaapilla. Television katsominen ei vaikuta olevan yhtä aktiivista toimintaa kuin esimerkiksi lukeminen.

Tässä tutkielmassa yleisöllä tarkoitan televisiouutisten katsojia. Alueuutisten kieli määrittelee sen, että uutiset ovat suunnattu tässä tapauksessa suomenkielisille katsojille. Tässä tutkielmassa yleisöllä tarkoitetaan samalla yleisöryhmää, jossa ryhmän jäsenet ovat toisilleen entuudestaan tuttuja. Tutkimusekonomisista syistä yleisö on parhaiten tavoitettavissa eri ryhmien kokoontumisten aikaan. Yleisö on siis sidottu tiettyyn aikaan, paikkaan ja on toistensa läheisyydessä fyysisesti. Tällöin kyseessä on ryhmä. (Nieminen & Pantti, 2009, 143.) Massayleisöllä ei ole yhteisiä tavoitteita tai ryhmän asettamia normeja kuten ryhmällä. Ryhmän jäsenet saattavat yhteisten tavoitteiden takia esimerkiksi käyttäytyä samalla tavalla. Massayleisö ei ole myöskään tekemisissä toistensa kanssa. Yleisön käsite tarkoittaa tässä tutkielmassa otantaa eri-ikäisistä suomalaisista ihmisistä, joille kaikille uutiset ovat suunnattu.

3. AIEMPI TUTKIMUS

Tutkimukseni teoreettista pohjaa on lähestyttävä useammalta kantilta. Muistin tutkiminen liittyy tutkimukseeni oleellisesti. Sen lisäksi uutisten ymmärtämiseen ja vastaanottoon liittyvä aiempi tutkimus on syytä ottaa huomioon viitekehystä rakentaessa. Muistin toiminnasta olennaisimmat osat tutkimukselleni ovat pitkäaikaisen muistin toiminta sekä mieleenpalauttamisen toiminnot. Tutkimuskohteenani ovat uutisten katsojat, joten yleisötutkimuksen alkujuuret ja vaiheet kuuluvat viitekeh്യkseni rakenteisiin. Myös aiemmat yleisötutkimukset antavat suuntaa tulosteni tarkastelulle.

3.1 UUTINEN ON HELPPO YMMÄRTÄÄ

Television sisällön tuottajat eivät luo tekemälleen työlle merkityksiä. Vastaanottajat eli yleisöt tekevät sen. (Fiske, 1987, 14). Televisiosta lähetetyt sanomat saavat merkityksensä sosiaalisissa suhteissa ja yhteiskunnassa. Esimerkiksi pakolaisista kerrotut uutiset voivat olla toiselle yhteiskunnalle merkityksellisempi sanoma kuin toiselle. Television esittämien tekstien vaikutusten arviointi ei ole yksinkertaista. Voidaan esittää, että tietyt sosiaalisesti järjestäytyneet ryhmät tulkitsevat näkemäänsä pääosin samalla tavalla. Huomion arvoista kuitenkin on se, miten yksilön sisäiset mallit yhteiskuntaluokasta riippumatta vaikuttavat ymmärtämiseen. (Fiske, 1987, 45). Television antama kuva vaikuttaa yhteiskunnan, ja yksilön käsityksiin maailmasta. Televisio myös muuttaa näitä käsityksiä. (Fiske, 1987, 45). Myös uutiset ovat ikkunoita maailmaan, joiden viestejä arvioivat niiden katsojat. Viestien tulkinnan erilaisuus on tärkeä tutkimusaihe, jotta viestien lähettäjät voivat ymmärtää paremmin yleisön vastaanottokykyä.

Yhdysvaltalaiset tutkijat Vincent Price ja John Zaller (1993) tutkivat 80-luvun loppupuolella, miten helposti amerikkalaiset aikuiset pystyivät palauttamaan uutisia mieleensä. Heidän mielestään uutisia seuraavien katsojien, tai lukijoiden mittaaminen ei ole hyödyllistä, ellei voida selvittää, kuinka moni oikeasti ymmärsi uutiset. Tutkimus

toteaa, että uutisista oppiminen ja niiden seuraaminen kulkevat käsi kädessä. Katsojat ymmärtävät uutisia sitä enemmän, mitä enemmän he niitä katsovat. Prize ja Zaller (1993) väittävät tutkimuksessaan, että poliittisten asioiden ymmärtämisellä on suuri rooli siinä, miten uutisten seuraamisesta kertyvä tieto karttuu katsomisen mukana. Huonon yleissivistyksen kehä siis ruokkii itseään, mitä tulee uutisten seuraamiseen. Uutisten seuraaminen voi palkita katsojansa vain pitkässä juoksussa.

Teoksessa *Poor Reception* (1987) myös Barrie Gunter käsittelee sitä, mitä uutisista jää katsojan mieleen. Gunter väittää, että yleisö muistaa hyvin vähän uutislähetyksistä. Gunterin mukaan aktiiviset sanomalehtien lukijat omaavat paremman ymmärryksen uutisten sisällöstä kuin ne, jotka eivät lue sanomalehtiä. Yleisön motivaatio uutisten seuraamiseen lisääntyi uutisten sisällön ymmärtämisen myötä. (Gunter, 1987, 121-122.) Gunter (1987) mainitsee, että uutisia pidetään helppona tapana oppia maailman menosta, mutta näin ei Gunterin mukaan todellisuudessa ole.

Myös norjalaistutkimuksessa (Hagen, 1997) haastateltavat pitivät uutisia helppona tapana oppia. Kuitenkin samalla haastateltavat kuvailivat tuntojaan uutisten katsojina sanoilla ristiriitainen ja turhautunut. He kuvailivat tutkimuksessa sitä, miten uutisen asia ”lipuu ohi” uutispaljoudessa. Myös nopeasti vaihtuvat kuva häiritsivät seuraamista. (Hagen, 1997, 409). Tutkimuksessa uutisten seuraaminen oli joillekin katsojille kuin kansalaisvelvollisuus. Uutisia katsotaan, koska ne kiinnittävät meidät yhteiskuntaan. (Hagen, 1997, 3). Samalla katsojat kokivat turhautumista, sillä vaikka he yrittivät täyttää velvollisuuttaan katsoa uutisia, heidän panokselleen ei tullut vastinetta, sillä uutisista jäi niin vähän käteen. (Hagen, 1997, 408).

Norjalaistutkimuksessa (Hagen, 1997) koulutustasolla oli väliä uutisten seuraamisen kannalta. Alemmin koulutetut korostivat kotimaan uutisten tärkeyttä. Edellisen päivän uutislähetyksestä vähemmän koulutetut katsojat muistivat paljon yksityiskohtaisemmin asioita kuin korkeammin koulutetut katsojat. Uutisten seuraaminen näytti tutkimuksessa luovan yhteenkuuluvuuden tunnetta ja lisäävän sosiaalista kanssakäymistä vähemmän koulutettujen keskuudessa. (Hagen, 1997, 410-411.)

Uutisen esitystapa vaikuttaa niiden ymmärtämiseen ja muistamiseen (Kósa, 2009). Kósan (2009) tutkimuksessa audiovisuaaliset uutiset pystyttiin muistamaan ja palauttamaan mieleen tehokkaammin kuin kirjoitetut uutiset. (Kósa, 2009). Ymmärrettävälle uutiselle ei ole kuitenkaan yksiselitteistä vastausta, sillä yksilökohtaiset ominaisuudet vaikuttavat uutisten ymmärtämiseen. Esimerkiksi koulutustausta vaikuttaa kirjoitettujen ja kuultujen uutisten ymmärtämiseen. (Grabe, 2009, 90.) Graben (2009) ja Neuman (1992) ovat molemmat tulleet tulokseen, jossa korkeasti koulutetut henkilöt sisäänkoodaavat, varastoivat ja palauttavat tietoa mieleensä sanomalehdistä paremmin kuin alemmin koulutetut. Alemmin koulutetut henkilöt ymmärsivät tutkimuksen mukaan paremmin televisiouutisia kuin sanomalehtiuutisia. Eroa selitetään sillä, että alemmin koulutetuilla henkilöillä oppimisen rajat tulevat nopeammin vastaan kirjoitetun uutiskielen kanssa. Televisiouutisten kieli vastaa enemmän puhekieltä, ja kuvat tukevat kerrontaa. (Graben, 2009, 94.) Televisio nähdään enemmän koko kansan uutisvälineenä. Televisiouutiset eivät Grabenin (2009) tutkimuksen mukaan ole kansaa erottava uutisväline. Tutkijat ovat olleet huolissaan uutisten kansakuntaa erottavasta vaikutuksesta jo television alkutaipaleella. (Neuman, 1976, 1). Korkeakoulutetut suosivat usein sanomalehtiä uutislähteenä, millä uskotaan olevan kansan välistä tietokuilua kasvattava vaikutus. (Neuman, 1976, 122). Neuman (1992) toteaa vuosikymmeniä myöhemmin, että alemmin koulutetut vastaanottavat uutisia paremmin televisiosta kuin sanomalehdistä. Tilanne on pysynyt samana jo vuosikymmeniä. Poliittiset kampanjat, kuten presidentinvaalit, ovat tarjonneet tutkimuspohjaa uutisten ymmärtämisen tutkimiselle. Kwak (1999) toteaa, että uutisista saatavan tietomäärän lisääntyminen on kiinni koulutuksen lisäksi motivaatiosta uutisten seuraamiseen. (Kwak, 1999, 403).

Uutisten ymmärtämistä voi vaikeuttaa katsojan aiemman tiedon puuttuminen. Sodan, kriisit tai ulkomaan uutiset on kerrottava lyhyessä ajassa, eikä uutista voi joka kerta taustoittaa. Katsoja, joka ei ymmärrä ulkomaan kriiseistä voi turhautua uutisten katsomiseen. Katsojaa lähellä olevia aiheita ei tule unohtaa uutislähetysissä, sillä juuri ne tekevät uutisista oleellisia joillein katsojille. (Hagen, 1997, 414.) Uutisaiheiden ymmärtäminen tai kyky toistaa niitä kahvipöytäkeskusteluissa tuntuu olevan norjalaistutkimuksen mukaan tärkeää. Uutisten tekijöillä on mahdollisuus helpottaa

näitä kahvipöytäkeskusteluja sekä estää katsojien turhautumista selvittämällä tekijöitä, jotka auttavat katsojaa ymmärtämään uutisia paremmin.

Ruotsissa valtakunnan televisioyhtiö tutki uutisten ymmärtämistä ja muistamista koeryhmien avulla vuonna 1985. (Findahl, 1985.) Tulosten mukaan katsojat ymmärtävät parhaiten uutisia, jotka ovat lähellä jokapäiväistä elämää. Kyselylomakkeella toteutetussa yleisötutkimuksessa uutisten sisällöstä katsojat muistivat parhaiten tapahtumapaikat ja henkilöt. Vaikeasti muistettavia asioita olivat tapahtumien syyt ja seuraukset. Uutisten maantieteellinen pitkä etäisyys vähensi uutisten palautumista mieleen. (Findahl, 1985,7.)

Ymmärrettävä uutinen

Uutisten kertomisen haasteita ovat tiukat aikaraamit, sekä uutisasioiden sovittaminen uutisten muotoon. Uutiset levitetään julkisuuteen mahdollisimman tuoreina, jolloin kiire on aina läsnä. Tästä syystä uutistoimittajilla saattaa olla valmiiksi ”kaavoja” joilla uutinen tehdään. (Fiske, 1987, 284). Kaavaan kuuluu esimerkiksi se, että haastateltavat valitaan yleisölle tutuista henkilöistä ja tahoista. Urheilu-uutiset haastattelevat usein vain tunnettuja urheilijoita, sillä he ovat yleisölle tuttuja. Samoin periaattein rakennetaan muitakin yhteiskunnallisesti merkittäviä uutisjuttuja. (Fiske, 1987, 284). Yleisölle uutiset tehdään ymmärrettäväksi yleisesti hyväksytyjen tahojen kertomana. Tarinallisuuden luoma vastakkainasettelu hyvän ja pahan välille on pohjana myös uutiskerronnalle. (Fiske, 1987, 286). Uutisten sanoma voidaan nähdä eri puolien keskusteluna. Keskustelu on jokaiselle yhteiskunnan jäsenelle tuttua, ja uutiskielen keskustelu voi auttaa yleisöä ymmärtämään uutisten kieltä. (Graben, 2009, 94.)

Justin Lewis totesi tutkimuksessa *Decoding Television News*, että uutisten ymmärtäminen riippuu siitä, millaisessa kehyksessä uutisen tarina kerrotaan. Yhtä lailla uutisen tulkinnalle oli tärkeää se, miten uutinen oli rakennettu. (Pietilä, 1997, 320.) Justin Lewis (1994) arvostelee televisiouutisten rakennetta. Televisiouutisen uutiskärki, eli tärkein sanoma, kerrotaan ensin, ja vasta tämän jälkeen taustoitetaan tietoa. Lewis vertaa uutisten kerrontatapaa urheiluun. Esimerkiksi urheilutuloksia ei kerrota ennen kuin kisa on loppunut. (Lewis, 1994, 327.) Sanomalehteä lukiessa vanhaan tietoon ja tärkeimpiin asioihin voi palata. Televisiouutisen kuuleminen on sen sijaan

ainutkertainen tapahtuma. Lewisin (1994, 327) mukaan välttämällä tarinallisuutta uutiset säilyttävät joidenkin asiantuntijoiden mielestä kuvan siitä, että kerrotut asiat olisivat ”enemmän totta”. Tarinallisuus kuitenkin tempaisee katsojan mukaansa uutiseen, mikä on tarinallisuuden etu uutiskerronnassa. (Lewis, 1994, 330). Uutisten rakentaminen kärki edellä voi Lewisin mukaan edesauttaa uutisasian unohtamista. Tarinan muotoon rakennetut uutiset koukuttavat katsojat seuraamaan miten tarina päättyy. Tarinan muotoon rakennettu uutinen kertoo tärkeimmän asian vasta loppuhuipennuksena. (Fiske, 1987, 303-304).

Tarinoiden kertominen on luontainen tapa saada selkoa kerrotusta. (Fiske, 1987, 128). Uutisten sisältämät tarinat voivat parantaa myös uutisten ymmärtämistä. (Matchill, 2007, 186, 200). Uutisten sisältämät tarinat auttavat suhteuttamaan uutisia omiin kokemuksiin ja ymmärrykseen. Matchill (2007) mainitsee kuitenkin uutisten tarinallisuudessa olevan myös riskinsä. (Matchill, 2007, 186). ”Pehmeiksi uutisiksi” saattavat päätyä myös tärkeät yhteiskunnalliset aiheet, joita pitäisi käsitellä kovina uutisina. (Matchill, 2007, 186.) Tarinallisuudesta hyötyvät ennen kaikkea sellaiset yleisöt, jotka seuraavat uutisia harvoin tai eivät ole niistä kiinnostuneita. (Marchill, 2007, 200.) Varhaisemman tiedon puuttuminen on erityisesti lapsille yleistä. Tarinallisuus edistää uutisten ymmärtämistä niiden lasten keskuudessa, keiltä puuttuu uutisaiheesta aiempaa tietoa. (Emde, 2015,1).

Katsojalla on valmiina sisäisiä kaavoja, joiden mukaan hän jäsentää maailmaa. Näiden kaavojen erilaisuudesta johtuen uutislähetyksestä jää katsojille erilaisia asioita mieleen. Fiske (1987, 81) muistuttaa, että yhteiskunnan sosiaalinen järjestys antaa vain suunnan yleisön mittaamiselle. Yleisö koostuu erilaisista yksilöistä, eikä kaikki yksilöt ajattele samalla tavalla. Vastaanottotutkimuksen tulisi huomioida katsojien erilaiset sisäiset kaavat tutkimusta laadittaessa.

Negatiiviset uutiset ovat tehokkaita saamaan viestinsä läpi ihmisten mieliin. (Fiske, 1987, 284). Lang & Newhagen (1996) totesivat, että negatiiviset uutisvideot kiinnittävät katsojan huomion ja nostavat valmiuksia tulkita sitä. (Lang, 1996). Uutisvideoiden negatiivisuus edesauttaa myös uutisasioiden mieleen palautusta. Negatiiviset uutiset jyräävät positiiviset uutiset pois muistista. (Lang, 1996). Positiivinen uutinen ei pärjää uutiskilpailussa negatiivisille uutisille. Langin (1996) mukaan negatiivisuus auttaa myös muistamaan uutisen jälkeenpäin.

Anni Simula (2010) tutki pro gradu -tutkielmassaan Helsingin yliopistossa sitä, miten sanojen kuuluminen virkkeisiin ja tarinoihin auttoivat niitä tallentumaan pitkäkestoiseen muistiin ja järjestymään kokonaisuudeksi. Myös Simulan (2010) tuloksiin pohjaten uutisten tarinat voivat olla tärkeitä. Vaikeat käsitteet, ja sanat on vaikea ymmärtää, jos niitä ei sijoiteta tarinakontekstiin. Uutisjuttujen lyheneminen sähkömuotoihin ei jätä aikaa tarinoille, jolloin voisi olettaa, että myös uutisjuttujen ymmärtäminen vaikeutuu tulevaisuudessa. Tutkimustyö kertoo myös, että koehenkilöt assosioivat sanoja omiin kokemuksiinsa. Sanat, joille löytyi kaikupohja omasta elämästä, olivat helpoiten muistettavissa. (Simula, 2010, 62). Tähän tietoon nojaten uutisen tulisi koskettaa katsojaa, jotta sen muistaminen helpottuisi. Jos toimittaja saa minuutin aikaa kertoa asiansa koskettavasti, se voi olla vähintään haasteellista. Mediavaltainen yhteiskunta vaatii saada uutisensa nopeasti ja helposti. Lyhyiden uutispätkien avulla halutaan vangita katsojan huomio. Katsojien uskotaan aikaa myöten kyllästyvän kiihkeätempoiseen kerrontaan televisiossa. (Huovila, 1995, 115.)

3.2 MUISTI JA YMMÄRTÄMINEN

Usein kuulee ihmisten sanovan asioita kuten: ”minulla on hyvä näkömuisti” tai ”minä olen huonomuistinen”. Tutkielmani kannalta on olennaista ymmärtää muistin rakennetta pääpiirteissään. Ymmärtäminen osana muistia ja olennaisimmat mieleen palauttamisen toiminnot käsitellään myös tässä luvussa.

Muisti

Muistin kokeellinen tutkimus alkoi 1800- luvun lopulla Saksassa. Tuon ajan tutkimus korosti kahta suuntausta: mittausta ja kontrollointia. Saksalainen psykologi ja muistitutkija Hermann Ebbinghaus käytti itseään koekaniinina, kun hän kehitti varhaista muistin teoriaa. Hän toisti merkityksettömiä tavuja eri aikaeroilla ja havaitsi, että tavujen muistaminen oli sitä vaikeampaa, mitä pidemmäksi niiden toistamisen väli venyi. Ebbinghaus valitsi tutkimukseensa merkityksettömiä tavuja, jotta yksikään tavu ei loisi muistia helpottavaa merkityskäsitettä. Muistijärjestelmämme toimii yksilöllisesti

luomiemme merkitysten kautta. Tämän takia muistin mittaaminen esimerkiksi kokemusten kautta on vaikeaa. Sanat, lauseet ja muut verbaaliset olomuodot ovat selkeämmin mitattavissa. Tavu tai tarina on muistettu oikein, jos koehenkilö toistaa sen oikein. Ebbinghaus näytti tavukokeellaan muistitutkimukselle yhden suunnan sanallisen materiaalin mittaamisesta, jota tämäkin tutkielma myötäilee. (Gregg & Toropainen, 1978, 12.)

Ihmisen muisti voidaan jakaa karkeasti jaoteltuna lyhyt- ja pitkäkestoiseen muistiin. Muistijärjestelmät eroavat toisistaan tiedon säilymisen keston mukaan.

Lyhytkestoisen muistin alalajeihin kuuluvat sensorinen muisti ja työmuisti. Squiren (1992) mukaan pitkäkestoinen muisti jaetaan deklaratiiiviseen ja ei deklaratiiiviseen muistiin. Lisäksi Endel Tulvingin teorian mukaan deklaratiiivinen muisti voidaan jakaa vielä semanttiseen ja episodiseen muistiin. Lisäksi Tulving erottelee pitkäkestoiseen muistiryhmään kuuluvaksi vielä kaksi muuta muistia: proseduraalinen ja perseptuaalinen muisti. (Tulving, 1985, 387.)

Deklaratiivinen muisti sisältää merkityksiä. Deklaratiivisen muistin alalajit, semanttinen muisti ja episodinen muisti, pitävät sisällään kokemukset omasta elämästä (episodinen muisti) ja tietomuistin (semanttinen muisti). Semanttinen muisti sisältää tiedon esimerkiksi äidinkielen käytöstä. (Klatzky, 1980, 177). Semanttisen muistin avulla sanojen yhdistäminen lauseisiin ja uusiin merkityksiin on mahdollista. Proseduraalinen muisti sen sijaan sisältää tietoja, jotka ovat muuttuneet harjoittelun kautta itsestään selviksi. Gunterin (1987) mukaan episodisella ja semanttisella muistilla on suuri vaikutus tutkittaessa uutisten ymmärrystä ja muistamista. (Gunter, 1987; Kósa, 2009, 149).

Tutkielmani kannalta tärkeimmät muistitoiminnot koskevat tiedon säilömistä pitkäkestoiseen muistiin ja mieleen palauttamisen toimintoja. Kokonaisuuden ymmärtämiseksi mainitaan, että sensorinen muisti on kaikkein lyhytkestoisin muisti. Sensorinen muisti pystyy säilyttämään tietoa muutamia satoja millisekunteja. Se on muistijärjestelmän osa, joka päättää millaista tietoa se siirtää työmuistiin. Tähän muistiosaan liittyvät vahvasti aistit, sillä ne vastaanottavat ensimmäisenä muistettavia ärsykeitä.

Työmuistin kestoä mitataan jo sekunneissa, mutta toistelemalla muistettavaa asiaa sitä voidaan pidentää. Esimerkiksi kauppalapun lyhytkestoinen muistaminen hyödyntää työmuistia. Työmuistin kapasiteettia voidaan kasvattaa harjoittelemalla, esimerkiksi toistamalla muistettavaa asiaa. Työmuisti prosessoi tietoa, liittää sitä vanhaan tietoon ja luo sille merkityksiä. Työmuistin prosessoinnin kautta tieto siirtyy pitkäaikaiseen muistiin. Muistijärjestelmä kuitenkin valikoi tietoa, eikä se siirrä kaikkia tietoa pitkäkestoiseen muistiin, ellei sillä ole jotain erityistä merkitystä. Pitkäkestoisessa muistissa opittu asia tai kokemus säilyy päivistä vuosikymmeneen. Pitkäkestoisen muistin kapasiteetilla ei ole myöskään rajoja.

Oppiminen ja uuden tiedon omaksuminen ei lopu koskaan, joskin sairaudet kuten dementia voi heikentää ihmisen kognitiivisia kykyjä. Uutisten muistamista tutkittaessa ihmisen iällä on suuri vaikutus tuloksiin. Nuoret ihmiset pystyvät palauttamaan mieleen enemmän uutisten sisällöstä kuin vanhat ihmiset. (Frieske & Park, 1999, 7). Muistin toimintojen heikentyminen kuuluu ihmisen normaaliin ikääntymiseen. Lyhytkestoinen muisti ja pitkäkestoinen muisti sijaitsevat aivojen eri osissa, joten muistien toimiminen ei ole kuitenkaan toisistaan riippuvaista. (Hämäläinen, 2006, 196, 243.)

Oppimisen käsite liittyy läheisesti muistiin. Muistin kannalta oppiminen tarkoittaa sitä, että siirrämme tiedon muistivarastoomme. Itse muisti taas varastoi tietoa ja palauttaa sitä tarvittaessa käyttöömme. (Gregg & Toropainen, 1978, 9.) Kognitiiviset kykymme tarkoittavat sitä, että valikoimme, käsittelemme ja palautamme mieleemme jatkuvasti tietoa. Muistin toiminnot ovat sekä hengen- että ruumiintuotteita. Periaatteessa muistin, ymmärtämisen ja oppimisen toiminnot voidaan eritellä toisistaan ja esittää eri teorioiden keinoin. Tieteenalat kuitenkin kulkevat käsi kädessä, kun on kyse ihmisen tutkimisesta.

Woodall (1983) esitti, että muisti on tiedon varastoimista ja palauttamista varten, ja ymmärrys on ikään kuin varasto, jossa päättely täsmentyy. Ymmärryksen ja muistin erottelussa on erilaisia koulukuntia. Toinen ääripää ajattelee, että muistia ja ymmärrystä ei tule erotella toisistaan. (Findahl, 1985, 381.) Käytännössä ihmisen kokonaisvaltaisuus pakottaa tutkimuksen lähestymään myös ymmärtämistä monialaisesti. Tässä tutkimuksessa muistin ja ymmärtämisen välille ei tehdä selkeää eroa. Tässä

tutkimuksessa lähtökohtana on, että muistaminen on mahdotonta jos ei ole ensin ymmärtänyt asiaa.

Ymmärtämisen yhteydessä puhutaan hermeneuttisesta säännöstä. Antiikin retoriikasta kumpuava sääntö kuuluu, että kokonaisuus tulee ymmärtää yksittäisestä asiasta ja yksittäinen asia kokonaisuudesta. (Gadamer & Nikander, 2004, 29.) Esimerkiksi uuden kielen oppiminen edellyttää ensin sanojen tunnistamista osaksi lausetta. Vierias lause taas edellyttää yksittäisten sanojen kautta kokonaisuuden tulkintaa. Jotta lauseen voi tulkita oikein, on muistettava sanat. Kehämäinen päätelmäketju on riippuvainen tulkitsijan merkitysodotuksista. Esimerkiksi arkikäsitteet muokkaavat ymmärrystämme. Meillä on jonkinlainen ennako-oletus maailmasta jo valmiina, kun suhteutamme uutta tietoa ymmärrykseemme. Elämänpiirimme, kuten koulutus ja sosiaalinen asema muokkaavat myös ennakoymmärrystämme. Ennakoymmärryksellä tarkoitetaan tässä yhteydessä tilannetta, missä valossa vastaanotamme tietoa. Vain tiedostamalla ennakoasetelma voidaan vastaanottaa tietoa ikään kuin neutraalisti. (Gadamer & Nikander, 2004, 34.)

Mieleen palauttaminen

Mieleen palauttamisen kannalta on tärkeää, että tieto on siirtynyt pitkäaikaiseen muistiin varastoon. Varastosta palauttaminen onnistuu, jos tieto säilyy siellä. Kaikki tieto ei valikoidu pitkäkestoiseen muistiin, eikä sitä silloin voi sieltä palauttaa. Muistamista ei voi tapahtua, jos muistettavaa asiaa ei ole alun perin koodattu muistijärjestelmäämme. Kokeellisessa tutkimuksessa mieleen palauttamisen tutkimuskeinoja on tunnistaminen ja vapaa palautus. Muistin mittaamisessa tutkijat ovat havainneet, että esimerkiksi sanojen tunnistaminen on helpompaa, kuin suoraan niiden vapaa mieleen palauttaminen. (Tulving, 1985, 391).

Klatzkyn (1980) mukaan muistamiseen liittyy asioiden mieleen painaminen, mielessä säilyttäminen ja mieleen palauttaminen. Itselle merkitykselliset asiat siirtyvät työmuistin kautta pitkäaikaiseen muistiin, josta ne on taas mahdollista palauttaa työmuistiin. Tiedon siirtyminen pitkäaikaiseen muistiin tarvitsee siis jonkinlaisen motivaatiotekijän. (Baddeley, 1997, 106). Onko uutinen kaikille ihmisille riittävä motivaatiotekijä siirtää

tietoa muistiin? Ruotsalaistutkimuksessa Findahl (1985) esitti, että uutisten mieleen palauttamisessa uutisasian etäisyys omasta elämänpiiristä merkitsi maantieteellistä etäisyyttä enemmän. Paikallisuutiset tutkimuskohteena ovat todennäköisemmin lähempänä tutkittavien elämänpiiriä, kuin esimerkiksi ulkomaan uutiset. Tuloksien kannalta uutislähetysten paikallisuus on tekijä, joka ehkäisee kiinnostuksen puutetta uutisaiheisiin. Motivaatiota selvitetään myös kysymyskohdalla, jossa selvitetään kuinka usein tutkittava seuraa uutisia. Tutkimuslomakkeessa selvitetään myös katsojan kiinnostus tutkittavaa uutista kohtaan verrattuna muihin lähetysten uutisiin.

Lyhytkestoista muistia ja unohtamista on tutkittu paljon. Unohtaminen on mieleen palauttamisen este. Viive ja ajankuluminen vaikeuttavat muistitehtävistä suoriutumista. Klatzky (1980) kuvaa unohtamista lyhytaikaisessa muistissa niin, että kun asia muistissa on tuore, se on vahva. Kertaaminen pitää asian vahvana. Klatzky (1980) selventää, että unohtamista esiintyy, kun asian tuoreus heikkenee.

Kun puhutaan televisiouutisista, muistamisen visuaalista puolta ei voi täysin jättää mainitsematta. Muistettavan asian visuaalinen järjestys edistää asian mieleen painamista. Jos esimerkiksi televisiouutisjutun kuvat olisivat väärässä järjestyksessä, tai täysin toisesta aihepiiristä, uutisaiheen koodaaminen muistiin olisi vaikeampaa. Ihmisellä on skeemoja, eli muistirakenteita, joiden kautta maailmaa jäsennellään. Kun uutta tietoa jäsennellään vanhoihin muistirakenteisiin, myös muistaminen ja mieleen palautus on helpompaa. (Klatzky, 1980, 172.) Esimerkiksi nähdyn kuvan muistaminen on helpompaa, jos kuva esittää jotain tuttua tilannetta. Kuva, jossa opettaja opettaa luokassa, on helpompi muistaa, kuin erilliset kuvat opettajasta ja luokasta. Nähty kuva on skeema. Tiedämme, mitä yleensä koululuokassa tapahtuu, ja se auttaa meitä muistamaan. Skeemat ohjaavat käyttäytymistämme, kun yhdistämme uutta tietoa vanhaan. Klatzky (1980) mukaan tiedon omaksuminen, ja myöhemmin mieleen palauttaminen on myös helpompaa, jos uusi tieto ei ole ristiriidassa vanhan tiedon kanssa.

Muistamisen juuri on tiedon valikointi, mitä tapahtuu skeemojemme hengessä. Tiedon vastaanottaminen saattaa jopa hylkiä tietoa, joka ei sovi skeemoihimme.

Klatzky (1980) mukaan useat tutkimukset osoittavat, että järkeenkäypä tieto on helpommin muistettavissa. Koodaamme sisääntulevaa tietoa vanhoihin rakenteisiimme,

ja suhteutamme sitä ymmärrykseemme. Tiedon vastaanottamisen taso riippuu Hallin sisäänkoodaus- uloskoodaus teorian mukaan vastaanottajasta. (Hall, 1999, 508). Viestin uloskoodaus vaihtelee riippuen vastaanottajan sisäisistä skeemoista ja taustoista. (Alasuutari, 1999, 3; Hall, 1999, 508; Nieminen & Pantti, 2009, 159.) Koulutustaso ja yhteiskunnallinen asema määräävät myös sitä, miten jäsenämme kuulemaamme.

Mieleen painamiseen ja palautukseen voi vaikuttaa uutisten katsojalla myös se, pitääkö hän uutisia tosina. Suomessa uutisilla on suuri vaikutusvalta ja uutisiin luotetaan yleisesti paljon. Esimerkiksi Ylen entistä uutisankkuri Arvi Lindiä on kutsuttu Suomen luotettavammaksi mieheksi. Tässä tutkielmassa vastustavaa vastaanottotapaa esiintyy todennäköisesti harvoin.

Tässä tutkielmassa ennen uutisen katsomista katsojalle ei korosteta mitään erityistä asiaa, vaan pyydetään seuraamaan uutislähetystä. Näin ollen katsoja ei pysty päättämään, mitä asiaa tutkimuksessa tutkitaan. Myös tutkimuksen tarkoituksesta on kerrottu etukäteen seikkaperäisesti ”uutistutkimuksena”. Muistin varastointi ja mieleen palautus vaikeutuu, kun uutislähetystä ei seurata tietyllä ennako-oletuksella. Tällä tavalla estetään myös työmuistia parantava kertaaminen. Tässä tutkimuksessa se, mitä uutisista jää mieleen, on tavallaan myös sattumanvaraista oppimista. (Gregg & Toropainen, 1978, 80).

3.3 YLEISÖTUTKIMUS

Viestin lähettämisessä osapuolia ovat sen lähettäjä ja vastaanottaja. Lähettäjän ja vastaanottajan välinen vaikutussuhde on ollut poukkoileva. 1900-luvulta 1940-luvulle kriitikot uskoivat median voivan johdatella yleisöä sen haluamiin suuntiin. Median massayleisöjen pelättiin olevan alttiita myös aivopesuun. Median vaikutuksesta sen vastaanottajiin oltiin huolissaan vielä 1960-luvulle asti, jolloin tilanne kääntyi pääläelleen, ja alettiin uskoa, ettei medialla olekaan suurta vaikutusta ihmisten asenteisiin tai käsityksiin. (Nieminen & Pantti, 2009, 151.)

Yleisötutkimus on kulkenut tästä tilanteesta kohti nykypäivän aktiivista kansalaista, joka valikoi, kuluttaa ja tuottaa mediaa omin ehdoin. Vasta 1980-luvulla vastaanottajien merkityksiä alettiin korostaa yleisötutkimuksessa. Tutkimus on siis vielä suhteellisen tuoretta. Nykyään mediakriittisyyttä ja medialukutaitoa opetetaan jo alakouluissa.

Yleisötutkimuksen suuntia kuvataan MCR-perinteen (Mass Communication Research) mukaisesti kahdessa kategoriassa. Lisäksi kulttuurista yleisötutkimuksen perinnettä edustaa vielä kaksi tutkimussuuntaa. MCR-mallin alle lukeutuu vaikutustutkimus sekä käyttötarkoitustutkimus. Mallissa sanoman vaikutusta tutkitaan kysymysjonolla: kuka sanoo kenelle, missä välineessä ja millä vaikutuksella. (Nieminen & Pantti, 2009, 150.)

MCR-perinteen juuret ulottuvat 1930-luvun Yhdysvaltoihin. Erityisesti ensimmäisen maailmansodan jälkeen Yhdysvallat otti osaa mediatutkimukseen. Tuona aikana haluttiin selvittää, mitä vaikutuksia medialla on sen vastaanottajiin. Esimerkiksi sotapropagandan vaikutus yleisöön oli tutkimuksen kohteena. Myös elokuvan synty 1900-luvun alkupuolella johdatteli tutkimusperinteen syntyä. (Nieminen & Pantti, 2009, 151.) Elokuvilla pelättiin olevan negatiivisia vaikutuksia yleisöön. Yleisötutkimuksen juuret ovat myös Saksassa, sillä Berliinin yliopiston oppiaine ”sanomalehtitiede” vakiinnutti paikkansa oppiaineena 1920-luvulla. (Kivikuru & Kunelius, 1998, 419.) Sotapropaganda, elokuvat ja journalistisen oppiaineen synty ovat kaikki MCR - tutkimusperinteen vaihteita, jotka ovat kiinnostuneita viestinnän vaikutuksista yleisöihin.

Yleisötutkimus on keskittynyt aiemmin enemmän sanoman lähettäjän tarkoitukseen ja markkinavetoisuuden puolustamiseen. MCR -perinteen mukaisesti viestin lähettäjien tutkimuskohde on ollut, meneekö viesti vastaanottajalle perille ja miten se vaikuttaa vastaanottajaan.

Myös television väkivaltasisältö ja sen vaikutusten tutkiminen on keskeisessä roolissa yleisötutkimuksen piirissä. Niemisen ja Pantin (2009, 117) mukaan yleisötutkimuksen keskeinen kysymys on ollut pitkään: ”Mitä media tekee yleisölle?”. Tätä suuntausta nimitetään vaikutustutkimukseksi, joka myös korostaa yleisön passiivista luonnetta viestien vastaanottajana. MCR -perinteeseen kuuluva käyttötarkoitustutkimus tutkii sen sijaan yleisön median käyttöä. Yleisön kiinnostuksen kohteita ja tarpeita esille tuova tutkimustapa palvelee ennen kaikkea median tarpeita mediaesitysten tarjoajana. Yleisö nähdään valikoivana ja aktiivisena vastaanottajana, toisin kuin vastaanottotutkimuksen puolella.

Sen sijaan kulttuurinen yleisötutkimuksen suuntaus painottaa viestin vastaanottajan kokemusta merkitysten luoja. Viestit välittyvät vastaanottajalle eri tavalla riippuen vastaanottajan kulttuurisesta ja sosiaalisesta taustasta. Kulttuurisen yleisötutkimuksen tutkimussuuntauksia ovat vastaanottotutkimus sekä mediaetnografia. (Nieminen & Pantti, 2009, 150.) Yleisön luomien merkitysten korostaminen on muuttunut tänä päivänä vieläkin aktiivisempaan suuntaan, sillä nyt yleisö tuottaa omia mediasisältöjä, ja on aktiivinen keskustelija viestien lähettäjien kanssa. Mediatutkija Livingstonen (2004) mukaan median käytön monipuolistuessa myös mediatalojen on luotava uusi yhteys sen yleisöihin. Yleisö voidaan nähdä yhtäläillä televisiouutisten lähteenä, kuin vastaanottajanakin. (Hall, 1999, 509).

Vastaanottotutkimuksen tarve syntyi vastalauseena yleisön tutkimiselle viestien lähettäjien näkökulmasta. Vastaanottotutkimuksen esiintulo tapahtui 1960-luvulla. Massayleisöjen aivopesusta tai yleisöjen täydestä välinpitämättömyydestä alettiin siirtyä ajatusmalliin, jossa median tarjoama sisältö ei itsessään luo merkityksiä, vaan yleisö luo ne itse. Kulttuurintutkija Stuart Hallin sisäänkoodaus-uloskoodaus -teoria koetaan vastaanottotutkimuksen lähtölaukaukseksi. (Alasuutari, 1999, 2; Nieminen & Pantti, 2009, 157.)

Alasuutarin (1999, 3) mukaan sisäänkoodaus-uloskoodaus teoria ei ollut erityisen radikaali muutos aiempiin teorioihin verrattuna. Hallin (1999) teorian ydin on kuitenkin yksinkertaisuudessaan siinä, että tiettyjä sanomia lähetetään ja ne vastaanotetaan tietyillä vaikutuksilla. Sisäänkoodaus- uloskoodaus teoria korosti, että sanoma on aina koodattu ensin lähettäjän päässä tiettyyn muotoon ja sen päätyminen vastaanottajalle samanlaisena ei ole itsestään selvää, sillä yleisön erilaisuudesta johtuen viestin uloskoodaus vaihtelee. (Alasuutari, 1999, 3; Hall, 1999, 508.)

Sisäänkoodaus-uloskoodaus mallissa Hall esitti, että sanoman tulkinnassa on kolme mahdollisuutta. Sanoman uloskoodaus on joko hallitseva, neuvotteleva tai vastustava. (Hall, 1999, 151-517). Mallia testattiin empiirisesti David Morleyn (1999) toimesta 1980-luvulla. Tutkimuksessa koottiin kolme yleisöryhmää, joille esitettiin BBC:n ajankohtaisohjelma Nationwide. Yleisöryhmät koostuivat tekniikan opiskelijoista, työväenluokkaisista ammattiyhdistysmiehistä ja tummaihoisista opiskelijoista. Ryhmillä todettiin olevan erityispiirteitä sanoman vastaanottamisessa. Tekniikan opiskelijat vastaanottivat viestit hallitsevan uloskoodauksen mukaan. Opiskelijat hyväksyivät

viestin sisällön sellaisenaan kuin se esitettiin. Sisäänkoodaajan eli viestin lähettäjän sanoma toistui samanlaisena uloskoodausvaiheessa. Ammattiyhdistysmiehet sen sijaan koodasivat viestin neuvotellen ja tummaihoiset vastustivat viestinlähettäjän sisältöä. Tutkimus osoitti, että samalla tavalla sisäänkoodatun viestin uloskoodaus riippuu vastaanottajan konnotaatioista. (Alasuutari, 1999, 3; Nieminen & Pantti, 2009, 159)

Yleisön tilastollinen mittaaminen, kuten katsojaluvut, ovat tarjonneet tarvittavaa tietoa median tuottajille. Yleisön tilastollista mittausta on arvosteltu Niemisen ja Pantin (2009, 142) mukaan siitä, että se ei pääse katsojan todellisen kokemuksen sisälle. Sanomien lähettämisen ja vastaanottamisen vaikutusta on arvioitu hankalaksi myös siksi, että uutisten tuottajat ja katsojat ovat etäänntyneet toisistaan. (Balas, 2009, 90). Tietoa sisäänkoodaavat toimittajat ovat etäänntyneet tavallisen vastaanottajan elämästä. Viestin sisäänkoodaajan ja uloskoodaajan välinen kuilu on kasvanut. Televisiosta lähetettävät viestit eivät Balasin (2009) mukaan kohtaa katsojien odotuksia ja tarpeita. (Balas, 2009, 95.) Viestien lähettäminen ja vastaanottaminen on yleisötutkimuksen kannalta kiinnostavaa. Hall (1999) kuvaa viestin etenemistä ikään kuin kaarena, joka alkaa lähettäjältä ja päättyy vastaanottajaan. Viesti syntyy lähettäjän sisäisten mallien kautta tulkittavaksi tuotteeksi. Tuote lunastaa merkityksensä valmiina, kunnes vastaanottaja tulkitsee viestin jälleen omien sisäisten malliensa kautta. (Hall, 1999, 510.) Viestien lähettäjien puolelta (kuten mediatalojen) taholta viestien vääränlainen uloskoodaus on herättänyt huolta. Median edustajat pelkäävät erityisesti sitä, että viestit koodataan muutoin kuin hallitsevasti tai neuvottelevasti. Mediatalot ovat kiinnostuneita vastaanottotutkimuksesta viestien vääristymisen pelossa. (Hall, 1999, 514.)

4. METODIT

Tutkielmani hyödyntää menetelminä kokeellista tutkimusta ja seurantatutkimusta. Kokeellinen tutkimus on hyvä valinta tutkimukselleni, sillä syy- ja seuraussuhteiden selvittäminen on sille luontaista. Tutkielmani selvitti, kumpi uutislähetys (pitkä vai lyhyt) on mieleenpainuvampi heti katsomisen jälkeen. Seuraavana päivänä toteutettava seurantatutkimus kertoi, mitä katsojat pystyivät palauttamaan mieleensä uutisista. Lisäksi poimin uutistekstistä sanoja, joiden merkityksiä kysyin tutkimusryhmältä. Selvitin aineistosta, mitkä ryhmät ymmärtävät uutisissa esiintyneitä sanoja parhaiten.

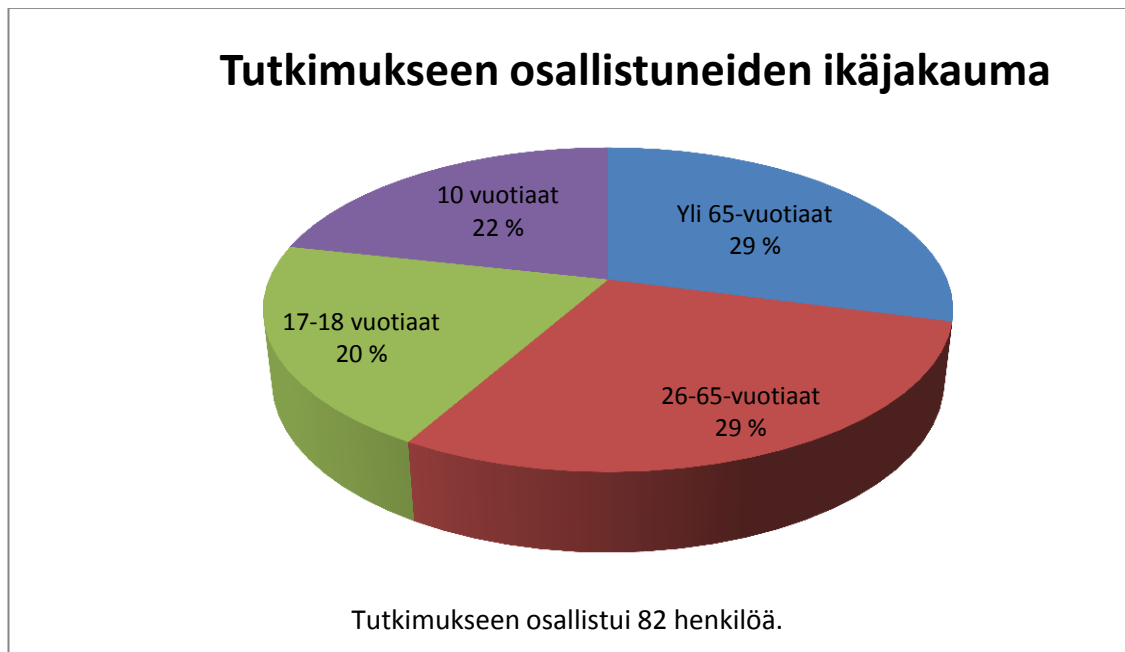
Tulkitsin lomakkeen avoimia vastauksia lähiluvun avulla. Pelkkien sanojen esiintyvyyden laskeminen ei tutkimuksessani riitä, sillä merkityksiä on tulkittava syvemmin, jotta saadaan selville ymmärtämisen taso. Tutkielmani on määrällinen tutkimus. Tulosten esittämisen selkeyttä tukevat kuviot ja taulukot, sillä aineistossani vertailen ryhmien välisiä eroja. Aineisto perustuu todennäköisyysotantaan laajan ikähaitarin ja alueellisuuden perusteella.

Tutkimukseni kokeellinen asetelma on haastava, sillä tutkittavien on painettava nähty ja kuultu uutinen muistiin ja lisäksi palautettava se mieleen heti ja seuraavana päivänä. Ainoat vihjeet tunnistamiseen liittyvät muistettavan uutisen paikkakuntaan, ja tapahtuma-aikaan. Uutisen kerrottuun asiaan tutkittavat eivät saa palautusta auttavia vihjeitä.

5. TYÖKALUT JA TUTKIMUSRYHMÄ

Muodostin tutkimuksessani kaksi tutkimusryhmää, jotka koostuivat 10–91 -vuotiaista keski-suomalaisista. Ryhmät katsoivat erimittaiset uutislähetykset, jotka sisälsivät samoja uutisaiheita. Ensimmäinen ryhmä näki 10 minuutin uutislähetysten ja toinen ryhmä lähetysten jonka kesto oli 3 minuuttia. Keräsin aineiston kyselylomakkeella. Katsojat vastasivat lomakkeella heti katsomisen jälkeen, mitä he ymmärsivät uutislähetyksessä näytettävästä tutkimusuutisesta. Palasin seuraavana päivänä kysymään samoilta katsojaryhmiltä, mitä he vielä lähetysten tutkimusuutisesta muistavat.

Tutkielma on kvasikokeellinen, sillä tutkimusryhmän valintaan ja satunnaisuuteen on selkeästi vaikutettu tutkijan toimesta. Tutkimusryhmän otanta ei ole satunnainen, sillä aineiston saatavuuden kannalta oli valittava tiettyjä ryhmiä, jotka olivat tavoitettavissa yhtä aikaa.

Kuvio 1

Tulkittava aineiston keräsin yhteensä neljästä eri-ikäisestä ryhmästä. Mukana oli Jyväskylästä ala-asteen kolmas luokka, ammattioppilaitoksen luokka, kaksi vanhusten päiväkeskusta, kaksi työpaikkaa sekä Ikääntyneiden yliopisto. Tutkimukseen osallistuvien ikäjakauma (kuvio 1) kertoo, että yli 26-vuotiaita osallistujia on hieman enemmän kuin alle 26-vuotiaita osallistujia.

Saadakseni tuloksia kaikista ikäryhmistä tutkittavat jaettiin osassa paikkoja kahteen osaan. Toiselle ryhmälle näytettiin lyhyempi uutislähetys kuin toiselle ryhmälle. Lyhyen uutisen näki 38 henkilöä ja pitkän uutisen 44 henkilöä. Yhteensä osallistujia oli enimmillään 82 kappaletta. Toisen päivän seurantatutkimuksesta tippui muutamia tutkittavia pois, ja tämän takia tutkittavien määrä vaihtelee paikoin.

Uutislähetykset koostuivat pääsääntöisesti samoista aiheista (liite 1). Aineiston kokoamiseen käytin kyselylomaketta, joka sisältää muutamia suljettuja vastausvaihtoehtoja vastaajasta itsestään sekä avoimia kysymyksiä uutisista. Tutkimusaineisto on tutkijan hallussa.

Tutkimusyleisölle näytettävät uutislähetykset olivat Yle Keski-Suomen alueuutislähetykset tammikuulta 2015. Pidempi uutislähetys kesti 10 minuuttia ja lyhyempi kolme minuuttia. Molempien lähetysten lähtöjuttujen kärki oli, että Viitasaarella metsästetään sydämen rytmihäiriöitä aiheuttavan geenin kantajia. Lisäksi sukututkimuspyynnöt ovat ruuhkauttaneet kirkkoherranviraston, jonne lisäävun saaminen on vaikeaa. Pidempi uutisjuttu koostui jutusta ja sähkösatasesta suoraan jutun perässä. Lyhyemmässä uutislähetyksessä pääuutisia kerrottiin sähköneenä ja sähkösatasena. Molemmat uutislähetykset esitettiin televisiossa sellaisenaan 12.1.2015.

Valitsin uutislähetykset tutkimukseen paikallisuutisista ja koeyleisön uutisten näkyvyysalueelta, jotta uutisten ymmärtäminen olisi mahdollisimman tasapuolista ikäryhmien kesken. Maantieteellinen etäisyys voisi olla yksi ymmärryksen esteistä, jos tutkimuksessa käytettäisiin esimerkiksi ulkomaan uutisia. (Findahl, 1985, 7). Lisäksi uutisten helppo saatavuus ja jutun tehneen toimittajan kanssa keskustelu oli helpompaa valitsemalla paikallisuutiset.

Kysymyslomake sisälsi avoimia kysymyksiä sekä strukturoituja kysymyksiä muuttujista kuten ikä, sukupuoli ja koulutustaso. Lisäksi lomakkeessa selvitettiin, kuinka paljon vastaaja seuraa uutisia viikoittain, ja mikä uutinen lähetyksessä kiinnosti juuri häntä.

Kysymyslomakkeita oli kahta erilaista. Ensimmäinen kysymyslomake täytettiin välittömästi uutisen katsomisen jälkeen. Toinen kysymyslomake täytettiin seuraavana päivänä uutislähetysten katsomisesta.

Ensimmäinen lomake sisälsi kysymyksen siitä, mistä tutkimusuutinen kertoi. Toinen lomake toisti kysymyksen seuraavana päivänä. Ensimmäinen lomake antaa suunnan siitä, mitä katsoja ymmärsi heti katsomiskokemuksen jälkeen. Toinen lomake taas kertoo, mitä katsojalle jäi uutisesta muistiin. Laadin kysymyslomakkeet niin, että kysymyksen asettelu korostaa vastaajan oman kokemuksen tärkeyttä. Vastausten saamisessa oli tärkeää, että vastaaja kirjaa ymmärrystään oman kokemuksensa kautta.

Kysymyslomakkeen avoimien vastauskohtien vastauksia verrattiin tuloksissa toimittajan näkemykseen siitä, mitkä olivat uutisen pääkohdat. Ensimmäisen lomakkeen tulokset saatiin jäsenneilyä tällaisella luokittelulla myös numeraaliseen muotoon. Toinen lomake täytettiin seuraavana päivänä, jolloin selvitettiin mitä uutisesta muistetaan. Myös tätä lomaketta verrataan toimittajan laatimiin ydinkohtiin.

Kysymyslomake kartoittaa myös tutkimusryhmän kiinnostuksen kohteita uutislähetysten sisällä. Selvittämällä kiinnostus voidaan tehdä päätelmiä myös tutkittavien motivaatiosta painaa uutinen mieleen. Lomake kysyi myös selityksiä uutislähetyksessä esiintyneille termeille ja sanoille. Toinen puoli tutkimusryhmästä selitti sanat ja termit ilman uutiskontekstia, sillä osa sanoista ei esiinny lyhyessä tutkimuslähetyksessä. Pitkän lähetysten nähnyt ryhmä selitti samat sanat ja termit, mutta ryhmä oli saanut kuulla ne uutiskontekstissa. Lomakkeen kysymykset kuten ”kuinka usein seuraat uutisia” ja ”mikä oli lähetysten kiinnostavin uutinen” antavat joitakin suuntaviivoja tutkielman tuloksille.

Tutkittaville kerrottiin esitietona, että uutistutkimuksessa on kyse tutkimuksesta, jossa pyritään selvittämään, miten uutisia voisi tehdä paremmin. Lisäksi kerrottiin, että tutkimus jatkuu seuraavana päivänä. Tutkittaville ei kerrottu, että seuraavana päivänä uutisista tulisi muistaa jotakin. Tutkittavilta pyydettiin, että nähdystä uutislähetyksestä ei keskusteltaisi, ennen kuin tutkimus on ohi seuraavana päivänä. Tällä pyynnöllä pyrin estämään sen, ettei muistamista voisi edistää kertaamalla tai jakamalla tietoa. Tutkittaville näytetään kokonainen uutislähetys, jotta tilanne häiriötekijöineen vastaisi mahdollisimman paljon aitoa tilannetta. Tutkimusta jatkettiin seuraavana päivänä

samojen tutkimusryhmien kanssa. Seurantatutkimuksella selvitettiin, mitä tutkittavat muistavat eilen nähdystä uutisesta.

6. ANALYYSIMENELTELMÄT

Laadin mittarin uutisen ymmärtämiseen uutiset tehneen toimittajan avustuksella. Toimittaja listasi kolme tärkeintä asiaa, jotka ovat toimittajan näkemyksen mukaan uutisesta tarkoitus ymmärtää. Uutiskärki sisältyy mittarin ensimmäiseksi asiaksi.

Yle Keski-Suomen molemmissa lähetyksissä on sama uutisankkuri, joka viime kädessä muokkaa uutistekstit omaan kerrontaansa sopivaksi. Uutisankkuri luo uutistekstille omat merkityksensä, joiden takana on ajatus siitä, miten ne pitäisi tulkita. Tutkielmani tutkimusuutisen on laatinut toimittaja, joka toimi illan uutisissa myös uutisankkurina. Toimittajan ja uutisankkurin ollessa sama henkilö, voidaan olettaa, että hänellä on hyvä näkemys lähetyksen kokonaisuudesta. Hänellä on parhaimmat edellytykset myös tuottaa lähetyksille merkitykset mittariksi asti. Uutisankkuri määrittelee merkitykset uutisten yhteydessä käyttämilleen sanoille 4G-verkko, kolmas sektori ja radikalisoituminen. Toimittajan luomat merkitykset uutiselle ja yksittäisille sanoille luovat kokonaisuudessaan mittarin, joihin tutkimusryhmän vastauksia verrataan.

Tulkintakaaviot apuvälineenä

Tulkintakaaviota rakentaessa seurasin Gaye Tuchmanin (1979) käsitystä uutisten merkitysten luomisesta. Tuchmanin mukaan uutisaiheet rakentuvat siitä, mistä ihmiset haluavat tietää. Kansalaiset osallistuvat uutisarvojen laatimiseen osallistumalla yhteiskuntaelämään ja jakamalla yleisen mielipiteen. Kun toimittajat pääsevät tätä tietoa jakamaan näistä aiheista, voidaan ajatella, että he täyttävät tehtävänsä. Tuchman kuitenkin linjaa, että samalla kun toimittajat täyttävät tehtävänsä he määrittelevät uutisten käsittelytavalla asioille uusia merkityksiä. Pietilän (1987) mukaan tällä tavalla ajatellen uutiset eivät heijasta suoraan yhteiskunnallista epäkohtaa tai tietoa, vaan ennen kaikkea toimittajien ja toimitusyhteisöjen näkemyksiä asiasta. Pietilä (1997, 293) referoi fenomenologi Altheiden tutkimusta todeten, että todellisuutta voidaan muunnella uutistarkoitukseen sopivaksi. Uutiset ovat jo syntyessään merkitysten varassa, eikä niitä tule erottaa kauaksi niiden tekijästä.

Uutisissa esiintyvien sanojen merkityksestä voisi rakentaa mittarin sanakirjan varassa. Sanojen käyttö uutisessa on kuitenkin tiukasti sidoksissa niiden tekijään ja

merkityksenantoon uutisen asiayhteydessä. Mittari on rakennettu kiinni merkityksen antajassa. Tässä tutkielmassa merkitysten antaja on toimittaja ja uutisankkuri. Uutisankkuri määrittelee lomakkeessa kysyttävät sanat seuraavasti:

ANALYYSIKAAVIO UUTISSANASTON TULKINTAAN

Mikä on 4G-verkko	langaton, (3G:tä) nopeampi tiedonsiirtotapa, laajakaista
Kolmas sektori	yhdistykset ja kansalaisjärjestöt, usein vapaaehtoisvoimin toimivia
Radikalisoituminen	Jyrkkä mielipide, siis että joku tyyppi tai ryhmä ihmisiä hermostuu jonkin asian tilasta niin paljon, että rikkoo lakia ja /tai käyttää väkivaltaa tai muuten kovia keinoja muuttaakseen sitä tilannetta.

Taulukko 1

Uutisissa esiintyville sanoille on olemassa myös tarkempia määritelmiä, mutta asiayhteydessään toimittaja/ uutisankkuri on tarkoittanut sanat ymmärrettäväksi tällä tarkkuudella.

Lähetyksen tutkittavaan uutiseen (Viitasaaren geenivirhe-uutinen) on myös määritelty tärkeimmät kohdat uutisankkurin ja toimittajan kanssa (sama henkilö). Toimittaja määritteli molempien uutislähetysten tutkittavalle uutiselle uutiskärjen lisäksi kaksi ponttia, jotka hän olettaa katsojan muistavan uutisesta. Utiskärki ja pointit on kirjattu kaavioihin niiden tärkeysjärjestyksessä.

ANALYYSIKAAVIO UUTISLÄHETYKSEN TULKINTAAN 1

Pitkä lähetys 10 min.	
Uutiskärki	Etsitään äkkikuolemia aiheuttavan geenivirheen kantajia.
Pointti 1	Tauti puhkeaa harvoille, vaikka sitä geeniä kantaisikin.
Pointti 2	Tuhannet ihmiset saattavat kantaa geenivirhettä tietämättään.

Taulukko 2

ANALYYSIKAAVIO UUTISLÄHETYKSEN TULKINTAAN 2

Lyhyt lähetys 3 min sekä sähke100 pitkän lähetysten perässä	
Uutiskärki	Viitasaaren kirkkoherranvirasto on jumissa sukuselvitysten kanssa.
Pointti 1	Etsitään geenivirheen kantajia.
Pointti 2	Selvitysten tekoon ei voi pestata ketä tahansa.

Taulukko 3

Uutislähetysten ymmärtämisen taso määritetään tässä tutkielmassa uutiskärjen ja kirjattujen pointtien avulla. Tutkittavan oli pystyttävä toistamaan uutisesta yhteensä kaksi analyysikaaviossa mainittua asiaa. Tällöin uutinen oli ymmärretty. Tällä perusteella jaoin aineiston osioihin ”ei ymmärretty ja ”ymmärretty”.

7. TUTKIMUSTULOKSET

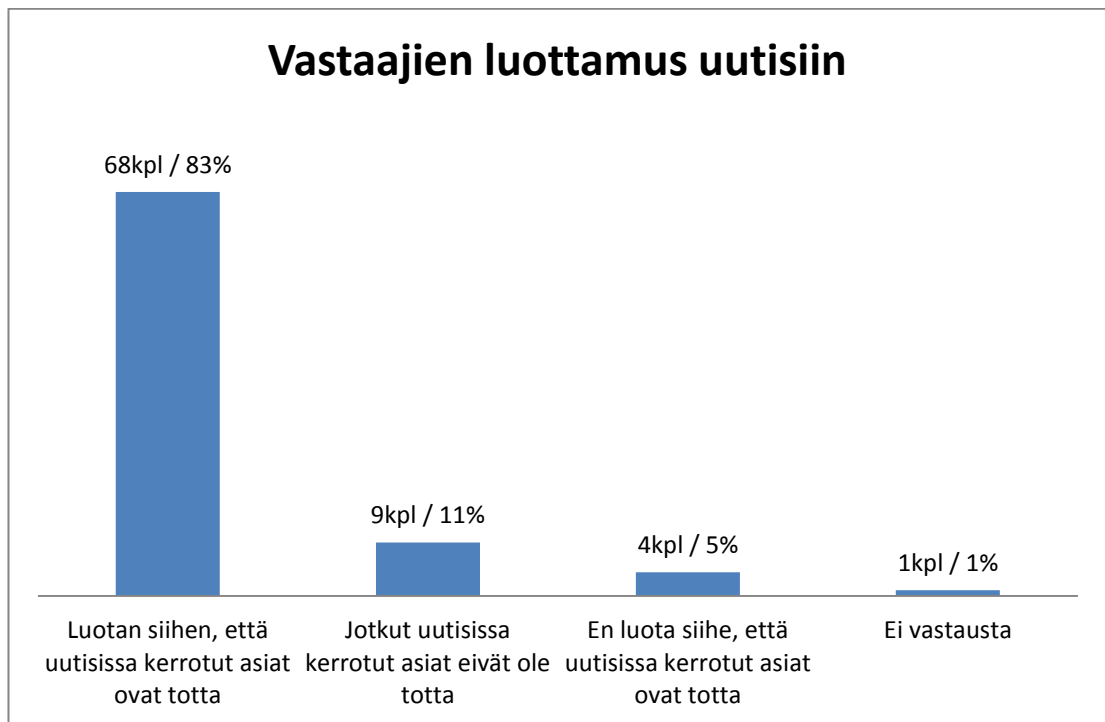
Tässä tutkielmassa pidemmän uutislähetysten tutkimusuutinen ymmärrettiin useammin kuin lyhyen uutislähetysten tutkimusuutinen heti katsomisen jälkeen. Pitkän uutislähetysten nähneestä tutkimusryhmästä useammat tutkittavat pystyivät toistamaan tutkimusuutisesta uutiskärjen tai pointteja enemmän, kuin lyhyen uutislähetysten nähnyt ryhmä. Kaikkiaan vastaajia oli pitkän uutisen nähneessä ryhmässä 41. Pitkän uutisen ymmärsi ryhmästä 17 vastaajaa. Lyhyen tutkimusuutisen samasta aiheesta näki 38 ihmistä. Lyhyen uutisen ymmärsi 5 vastaajaa. Tämän tutkimuksen perusteella katsojan oli helpompi toistaa asioita pitkästä uutisesta heti katsomisen jälkeen verrattuna lyhyeen uutiseen.

Uutiset muistetaan paremmin seuraava päivänä

Tarkastellessa kaikkia ikä- ja tutkimusryhmiä, uutiset muistettiin seuraavana päivänä paremmin, kuin ensimmäisenä päivänä. Pitkän uutislähetysten näki toisena tutkimuspäivänä 39 vastaajaa. Heistä 18 muisti pitkän uutislähetysten tarkoitettulla tavalla. Lyhyen uutislähetysten näki toisena tutkimuspäivänä 38 vastaajaa. Heistä 8 muisti lyhyen uutislähetysten tarkoitettulla tavalla. Verraten lähetysten pituuksia keskenään pitkän uutislähetysten nähnyt tutkimusryhmä muisti seuraavana päivänä tutkimusuutisen paremmin, kuin lyhyen lähetysten nähnyt ryhmä.

Vastaajien luottamus uutisiin

Tutkielman tuloksien tueksi kysymyslomakkeessa kartoitettiin katsojien luottamusta uutisiin. Luottamuksen kartoittamisella varmistetaan, että tutkittavat ovat vastaanottavaisia uutisissa kerrottaville asioille. Tässä tutkielmassa suurin osa tutkimusryhmästä luotti siihen, mitä uutisissa kerrotaan (kuvio 2). Kysymykseen uutisiin luottamisesta vastasi 82 vastaajaa. Vastaajista 83 % ilmoitti, että he luottavat siihen, että uutisissa kerrotut asiat ovat totta. Vastaajista 9 kappaletta, eli 11% kertoi, että ei luota kaikkiin uutisissa kerrottuihin asioihin. Vastaajista 4 kappaletta (5%) vastasi, ettei luota uutisten sisältöihin.

Kuvio 2

Kaikkien vastaajien (82 kpl) luottamus uutisiin.

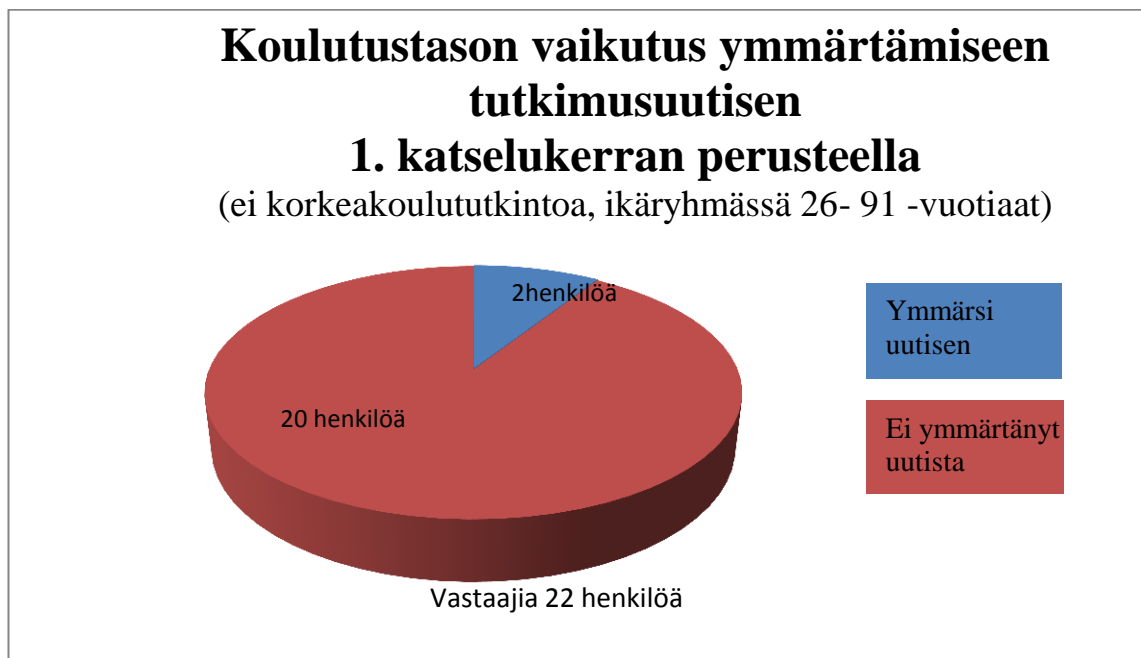
Koulutustaustalla on merkitystä vastaajien ymmärtämiselle

Korkeakoulutettuja vastaajia oli mukana tutkimusryhmissä 24 kappaletta. Tulosten mukaan 17 henkilöä kaikista korkeakoulutetuista ymmärsi lyhyen ja pitkän uutislähetyksen tutkimusuutisen heti katsomisen jälkeen (kuvio 3). He saivat toistettua lomakkeelle uutiskärjen tai uutispointteja kaksi tai enemmän. Vastaavasti aikuisista, joilla oli jokin muu koulutus kuin korkeakoulututkinto (22 henkilöä), uutisen ymmärsi 2 vastaajaa (kuvio 4). Ne tutkittavat, jotka ymmärsivät tutkimusuutisen, olivat usein korkeakoulutettuja. Riippumatta siitä, olivatko uutiset kerrottu pitkässä tai lyhyessä muodossa, korkeakoulutetut toistivat uutisia paremmin, kuin muun koulutustaustan omaavat katsojat.

Kuvio 3

Koulutustason vaikutus tutkimusuutisen ymmärtämiseen heti katsomisen jälkeen korkeakoulutettujen keskuudessa.

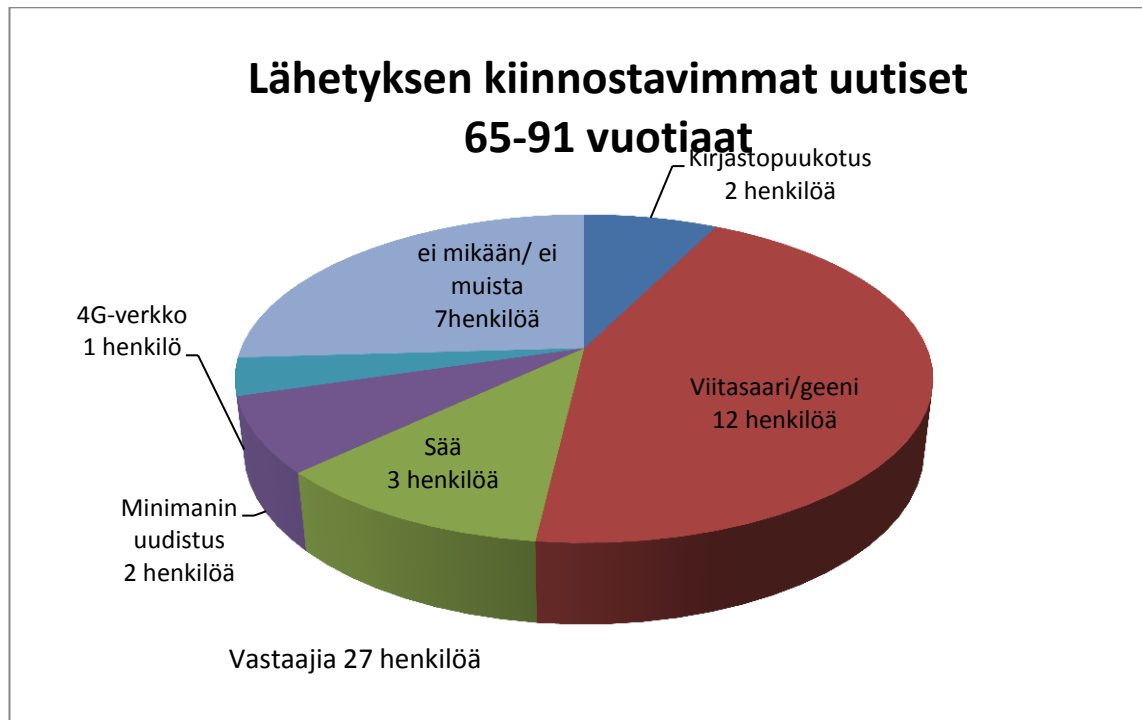

Kuvio 4

Koulutustason vaikutus tutkimusuutisen ymmärtämiseen heti katsomisen jälkeen alemmin koulutettujen keskuudessa.

Tutkittavien kiinnostus tutkimuksen uutisaiheita kohtaan

Ikääntyneistä lähes puolet ilmoitti lähetyksen kiinnostavimmaksi uutiseksi tutkimusuutisen Viitasaarelta (Kuvio 5). Myös merkittävä osa (7 henkilöä) ilmoitti, ettei mikään uutinen ollut kiinnostava tai he eivät muista uutislähetyksestä yhtään uutista. Työikäisten mielestä (26–65 -vuotiaat) Viitasaaren geeni-uutinen oli kaikkein kiinnostavin uutinen lähetyksessä (Kuviot 5 ja 6). Lasten ja nuorten tutkimusryhmissä kirjastopuukotus nousi kiinnostavimpien uutisten kärkeen (kuviot 7 ja 8). Tutkimusuutinen kiinnosti lasten ja nuorten tutkimusryhmiä vain vähän.

Kuvio 5

Pitkän ja lyhyen uutislähetyksen kiinnostavimmat aiheet ikääntyneiden mielestä.

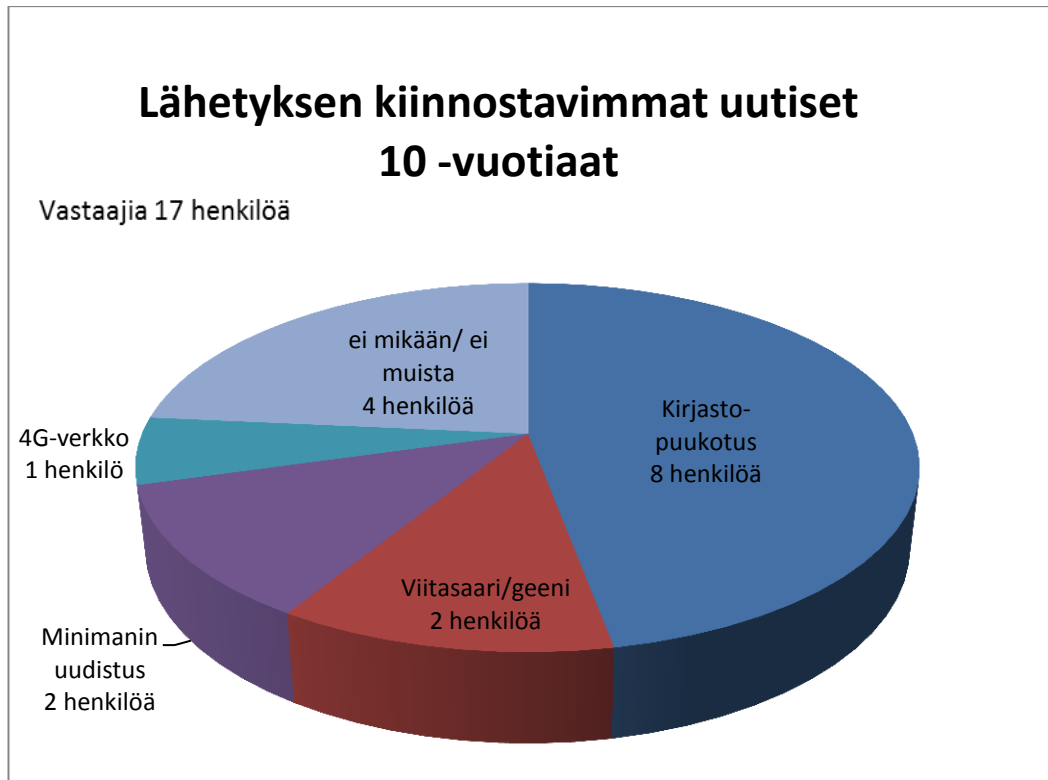
Kuvio 6

Pitkän ja lyhyen lähetyksen kiinnostavimmat aiheet työkäisten mukaan.

Kuvio 7

Pitkän ja lyhyen uutislähetyksen kiinnostavimmat aiheet opiskelijoiden mielestä.

Kuvio 8

Pitkän ja lyhyen lähetyksen kiinnostavimmat aiheet koululaisten mielestä.

Tulosten mukaan ikääntyneillä sekä lapsilla oli tutkimusryhmästä eniten vaikeuksia nimetä kiinnostavinta uutista uutislähetyksen sisältä (Kuviot 5 ja 8).

Uutisten seuraaminen ja uutissanaston ymmärtäminen

Tutkimuslomakkeessa selvitettiin katsojien uutissanaston tuntemusta. Lomakkeessa pyydettiin määrittelemään kolme uutislähetyksissä esiintynyttä sanaa. Uutissähke 4G-verkon laajentumisesta maakunnassa näytettiin molemmissa uutislähetyksissä. Sähketeksti ja sähkekuvitus olivat identtisiä lähetyksien kesken. Kyselylomakkeessa esitettiin kysymys: ”Mikä on 4G-verkko?” Nuorista 10–18 -vuotiaista 4G-verkon osasi määritellä 23 vastaajaa. Yhteensä nuoria ja lapsia oli vastaajina 33 kappaletta. Myös aikuisten ja ikääntyneiden keskuudessa 34 vastaajaa osasi määritellä 4G verkon. Yhteensä vastaajia oli 49 kappaletta.

Kolmas sektori ja radikalisoituminen

Muut määriteltävät uutissanat olivat kolmas sektori ja radikalisoituminen. Nämä sanat esiintyivät vain pitkässä uutislähetyksessä. Lyhyen uutislähetysten nähneet tutkittavat joutuivat määrittelemään sanat kolmas sektori ja radikalisoituminen ilman uutislähetysten kehystämää asiayhteyttä. Kolmannen sektorin osasi määrittellä lyhyen uutislähetysten katsojista 4 vastaajaa. Yhteensä lyhyen lähetysten nähneitä vastaajia oli 39. Pitkän uutislähetysten nähneistä katsojista 17 vastaajaa pystyi määrittelemään kolmannen sektorin tutkimuksessa määrittelyllä tavalla. (Taulukko 4).

MIKÄ ON KOLMAS SEKTORI?

	Osasi määrittellä	ei osannut määrittellä	yht. vastaajia
Lyhyt lähetys	4	35	39
Pitkä lähetys	17	26	43

Taulukko 4

Lyhyen lähetysten nähneistä korkeakoulutetuista 3 osasi määrittellä mikä on kolmas sektori ilman uutisten muodostamaa kehystä. Vastaava luku kehyksen nähneiden pitkän uutislähetysten korkeakoulutettujen keskuudessa oli 13 henkilöä. Yhteensä korkeakoulutettuja vastaajia lyhyen lähetysten nähneistä oli 8 henkilöä. Pitkän uutislähetysten nähneistä korkeakoulutettuja oli 16 henkilöä. Suhteutettuna lyhyen uutislähetysten nähneisiin korkeakoulutettuihin pitkän lähetysten nähneet korkeakoulutetut ymmärsivät paremmin uutissanastoa, kuin lyhyen lähetysten nähneet vastaajat.

KOLMAS SEKTORI KORKEAKOULUTETTUIEN MÄÄRITTELEMÄNÄ

	Osasi määrittellä	ei osannut määrittellä	yht. vastaajia
Lyhyt lähetys	3	5	8
Pitkä lähetys	13	3	16

Taulukko 5

Radikalisoitumisen osasi määritellä lyhyen lähetyksen katsojista 5 vastaajaa ja pitkän lähetyksen katsojista 14 vastaajaa. Lyhyen lähetyksen nähneitä vastaajia oli 39 henkilöä, ja pitkän lähetyksen nähneitä vastaajia 43 henkilöä. Verraten kolmannen sektorin määrittelyyn radikalisoitumisen määrittely oli vaikeampaa molemmille ryhmille (Taulukot 4 ja 6).

MITÄ TARCOITTA RADIKALISOITUMINEN?

	Osasi määritellä	ei osannut määritellä	yht. vastaajia
Lyhyt lähetys	5	34	39
Pitkä lähetys	14	29	43

Taulukko 6

RADIKALISOITUMISEN MÄÄRITELMÄ KORKEAKOULUTETTUIEN MUKAAN

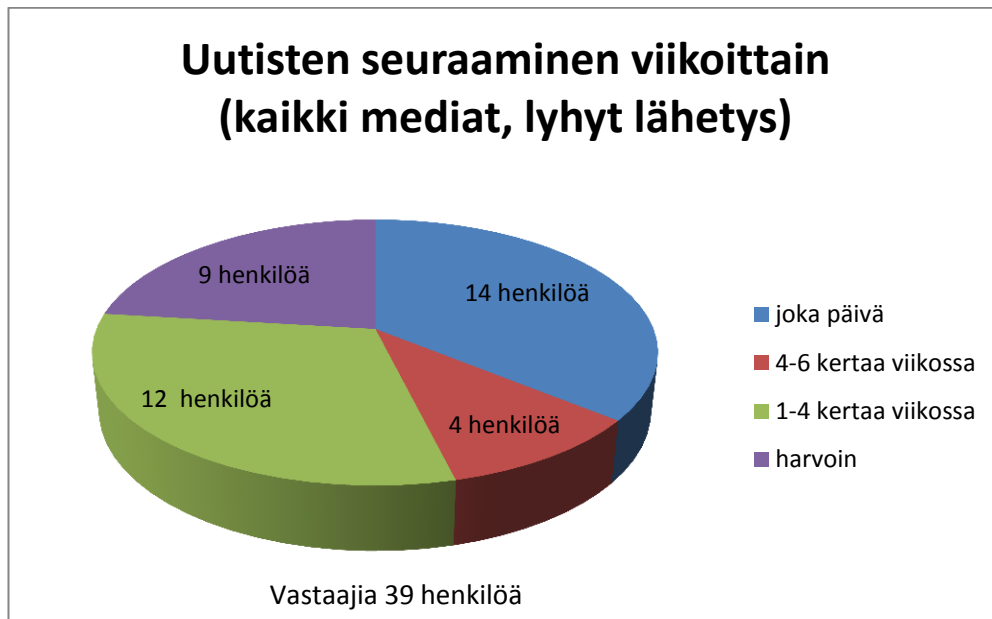
	Osasi määritellä	Ei osannut määritellä	yht. vastaajia
Lyhyt uutinen	2	6	8
Pitkä uutinen	9	7	16

Taulukko 7

Uutisten seuraaminen viikoittain

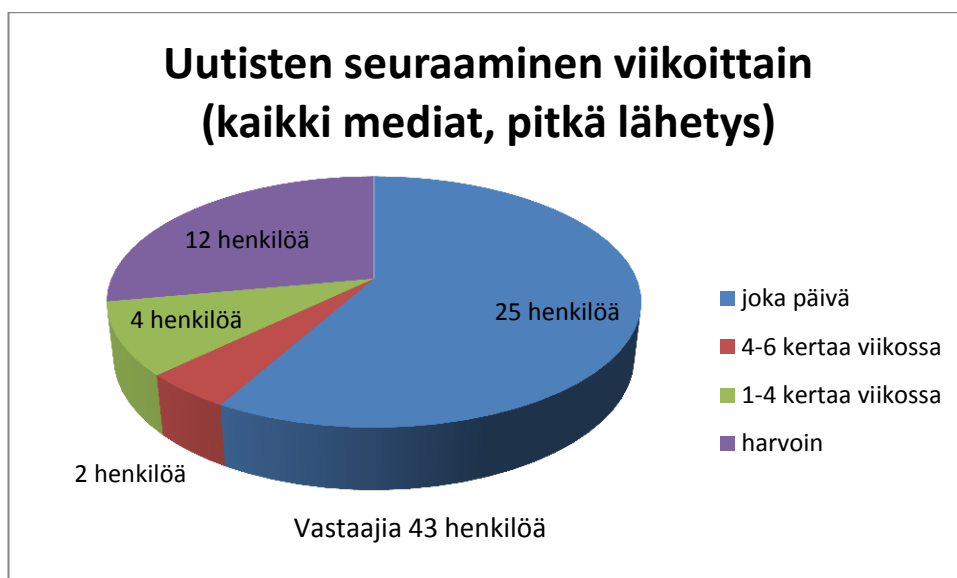
Kartoitin tutkielmassani tutkittavien suhdetta uutisten seuraamiseen. Uutisten seuraamisessa mukaan laskettiin kaikki mediat. Vastaajille annettiin vihjeeksi kysymyslomakkeessa vastata, kuinka paljon he seuraavat uutisia viikoittain esimerkiksi televisiosta, internetistä tai lehdistä. Lyhyen uutislähetyksen nähneestä katsojaryhmästä 14 vastaajaa seurasi uutisia päivittäin (Kuvio 9). Lyhyen lähetyksen nähneitä vastaajia

oli yhteensä 39 kappaletta. Pitkän uutisen nähneestä ryhmästä päivittäin uutisia seurasi yli puolet (kuvio 10).

Kuvio 9

Uutisten seuraaminen televisiosta, lehdistä tai internetistä viikoittain lyhyen lähetyksen katsojien keskuudessa.

Kuvio 10

Uutisten seuraaminen televisiosta, lehdistä tai internetistä viikoittain pitkän lähetyksen katsojien keskuudessa.

7. TUTKIMUKSEN ARVIOINTIA

Tästä tutkielmasta löytyy muutamia epäkohtia, jotka on syytä ottaa huomioon tuloksia arvioitaessa. Aineiston arvioinnin kannalta on syytä ottaa huomioon aineiston pieni koko. Tutkimukseeni osallistui 82 ihmistä. Suurin osa tutkittavista sijoittuu aikuisväestöön (kuvio 1). Tutkimusryhmät on kerätty ryhmistä, joilla on jotakin yhteistä. Työpaikat ja koululuokat ovat tällaisia ryhmiä. Otanta ei ole siis satunnainen. Tutkimuksen luotettavuutta olisi lisännyt suurempi aineisto ja satunnainen otanta. Pro gradun kokoisessa työssä sellaisen aineiston kokoaminen ja käsittely olisi ollut liian haastava työ. Nykyisellä aineistollani voin kuitenkin tutkia tämän tutkielman kannalta tärkeitä kysymyksiä.

Tutkimuksen arvioinnissa on syytä ottaa huomioon, että tutkimus toteutettiin paikoissa, (koulut, työpaikat, harrastusryhmät) joissa ei yleensä keskitytä uutisten ääreen. Tulos voisi olla erilainen, jos uutisten katsominen olisi lähempänä tilannetta, missä uutisia yleensä seurataan. Myös Morley (1999) kritisoi Nationwide tutkimuksessaan tätä asiaa. Morleyn tutkimus ei ottanut huomioon ohjelman relevanssia tutkituille tai ohjelman ymmärrettävyyttä tutkittavien kannalta. (Pietilä, 1997, 318.) Tässä tutkielmassa kartoitin katsojien mielenkiintoa uutiseen. Rajasin kysymyksen koskemaan mielenkiintoisinta uutista uutislähetysten sisällä. Kaikkia vastaajia uutiset eivät välttämättä kiinnostaneet lainkaan. Tätä vaihtoehtoa ei tutkimuksessani ollut. Eniten kiinnostava uutinen uutislähetysten sisällä saattoi olla katsojalle täysin yhdenmukainen aihe. Katsojien lähtötason mittaaminen niin kiinnostuksen kohteiden kuin havainnointikyvyn perusteella olisi tarjonnut tuloksille lisää selityksiä. Tällaiseen yksilölliseen mittaamiseen ei tässä tutkielmassa ollut mahdollisuutta.

Tutkimustulokseen on voinut vaikuttaa myös ryhmien erilaiset olosuhteet katsomistilanteessa. Kaikki tutkimuksen ajankohdat ovat sijoittuneet aamupäiville. Kaikille tutkittaville ajankohta ei välttämättä ollut yhtä otollinen ymmärtämisen mittauksen kannalta. Esimerkiksi eräs vanhempaan ikäryhmään kuuluva katsoja nukahti kesken uutislähetysten. Lisäksi vanhusten ryhmissä huono kuulo vaikeutti ymmärtämistä. Havainnointikyvyn lähtötason mittaaminen olisi kertonut katsojien valmiuksista uutisasian vastaanotolle. Lisäksi yksilölliset erot kirjallisessa ilmaisussa vaikuttavat lomaketutkimuksen luotettavuuteen.

Kaikki tutkimusryhmäläiset tiesivät olevansa tutkimuksen kohteena. Kaikki tutkittavat tiesivät myös, että tutkimus jatkuu seuraavana päivänä. Arvioin, että korkeakoulutuksen omaavilla tutkittavilla saattoi olla enemmän kokemusta siitä, millaisia asioita tutkija tutkimuksessa mittaa. Tämän takia heillä saattoi olla hyvä syy olettaa, että uutinen pitää pystyä toistamaan myös seuraavana päivänä. Tällaisia arvailuja tuli niin työikäisten kuin eläkeläisten ryhmien keskuudessa. Tulokseen saattoi vaikuttaa se, että toinen mittauskerta oli sovittu aina ryhmien kanssa seuraavalle päivälle. Ensimmäisen tutkimuspäivän jälkeen tutkittavilta pyydettiin, että uutisaiheista ei keskusteltaisi ennen kuin tutkimus oli kokonaan ohi. Koululuokat ja työpaikat saattoivat hyötyä uutisten muistamisesta, jos keskustelua oli ollut ryhmän kesken. Tällainen mahdollisuus vaikuttaa myös tulokseen. Lisäksi ikääntyneiden ja aikuisväestön ryhmästä osalta tutkittavista kerättiin toisen tutkimuspäivän vastaukset sähköpostilla. Olosuhteet vastaamiseen ovat olleet tutkittavilla erilaiset monellakin tapaa.

Tutkimusryhmän maantieteellistä sijoittumista on myös syytä arvioida tutkimuksen tuloksen kannalta. Nähty uutislähetys kattaa näkyvyydeltä koko Keski-Suomen alueen. Tutkittavat olivat kaikki sidoksissa Jyväskylän alueeseen joko työn, koulun tai harrastustoiminnan kautta. Koko Keski-Suomen leikkaava otanta tutkittavista olisi ollut myös mahdollinen asetelma. Koko Keski-Suomesta kerätty tutkimusryhmä olisi etäisyyksien takia ollut hankala, kun tutkimuspäiviä oli peräkkäin kaksi. Tutkimustulos saattaisi olla kuitenkin erilainen, jos aineisto olisi kerätty kokonaan esimerkiksi Viitasaareltä. Viitasaaren geeni-uutisen aihe olisi voinut olla koskettavampi ja tärkeämpi myös lapsille Viitasaarella.

Tutkimusryhmät jaettiin mittaustilanteessa kahteen ryhmään lukumäärän perusteella. Tutkittavista ei ollut etukäteen esitietoja koulutustasosta tai uutisten käyttötottumuksista. Pitkän uutislähetysten näki kuusitoista korkeakoulutettua henkilöä ja lyhyen uutislähetysten kahdeksan korkeakoulutettua henkilöä. Muutama korkeakoulutettu ei osallistunut tutkimukseen seuraavana päivänä, joten tutkittavien määrä vaihtelee muutamalla henkilöllä mittauksesta riippuen. Tutkimukseni mukaan koulutus edisti uutisen ymmärtämistä (kuviot 2 ja 3). Suurin osa korkeakoulutetuista ymmärsi tarvittavan määrän asioita, jotta tulos kirjattiin ymmärretyksi. Tämä aineiston koulutuksellinen epäsuhta pitkän ja lyhyen uutisen nähneiden kesken voi aiheuttaa pienen epäkohdan tuloksissa.

Tämä tutkimus ei selvitä perimmäisiä syitä sille, mistä erot uutisten muistamisessa johtuvat. Se vaatisi lähtötason mittaamista ja muuttujien moninaisuutta. Perimmäisten syiden ääreen pääsisi paremmin haastattelututkimuksen avulla. Tämä tutkimus on kuitenkin avaus myöhemmälle tutkimukselle, ja muistutus katsojien huomioimisesta.

9. JOHTOPÄÄTÖKSET

Uutisten pituudella on merkitystä uutisen ymmärtämisen kannalta. Tulokset osoittavat, että pidemmän tutkimusuutisen sisältöä ymmärrettiin heti katsomisen jälkeen paremmin kuin lyhyen uutisen sisältöä. Pitkän uutisen ymmärsi ryhmästä 17 vastaajaa. Kaikkiaan vastaajia oli pitkän uutisen nähneessä ryhmässä 41. Lyhyen tutkimusuutisen samasta aiheesta näki 38 ihmistä. Lyhyen uutisen ymmärsi 5 vastaajaa. Teen johtopäätöksiä seuraavaksi syistä, jotka ovat tuloksen takana. Syitä pitkän uutisen ymmärtämiseen löytyy sekä vastaajista itsestään, että uutisten pituudesta.

Koulutustaustalla on merkitystä

Koulutustausta näyttäytyi tutkimuksessani tärkeäksi selittäväksi tekijäksi. Ne tutkittavat, jotka ymmärsivät uutisen, olivat usein korkeakoulutettuja. Riippumatta siitä, olivatko uutiset kerrottu pitkässä tai lyhyessä muodossa, korkeakoulutetut toistivat uutisia paremmin kuin muun koulutustaustan omaavat katsojat. Tulosten suurin osa (17 henkilöä) korkeakoulutetuista sai toistettua lomakkeelle uutiskärjen tai uutispunkteja joko kaksi tai enemmän (kuvio 2). Aikuisista, joilla oli jokin muu koulutus kuin korkeakoulututkinto, uutispunkteja pystyi nimeämään uutisesta vain kaksi henkilöä (kuvio 3).

Vaikka korkeakoulutetut pystyivät toistamaan uutisia paremmin, (kuvio 2) kuin ilman korkeakoulututkintoa olevat vastaajat, se ei yksin nosta korkeaa koulutusta ainoaksi selittäväksi tekijäksi. Pitkän ja lyhyen uutislähetysten uutissanaston merkityksiä kysyttäessä korkeakoulutettujen välille syntyi eroja riippuen siitä, kumman uutislähetysten he olivat nähneet (taulukot 4, 5, 6 ja 7). Lyhyen uutislähetysten nähneet korkeakoulutetut eivät pystyneet antamaan sanoille yhtä usein merkityksiä kuin pitkän uutislähetysten nähneet korkeakoulutetut. Esimerkiksi sanan ”kolmas sektori” pystyi määrittelemään pitkän lähetysten nähneistä korkeakoulutetuista (16 henkilöä) lähes kaikki (13 henkilöä). Vastaava luku lyhyen uutislähetysten nähneiden korkeakoulutettujen keskuudessa oli kolme henkilöä kahdeksasta lyhyen lähetysten nähneistä korkeakoulutetusta. Tutkimukseni mukaan pitkän uutislähetysten antamat kehukset uutissanastolle auttoivat mahdollisesti vastaajia hahmottamaan sanan

merkitystä. Tämän tutkimustuloksen perusteella pidempi uutisjuttu puoltaa paikkaansa uutisten ymmärtämisen edistäjä.

Ketkä sitten ymmärtävät uutisia? Uutisia ymmärsi tutkimusryhmästäni parhaiten ne, jotka tietävät jo valmiiksi paljon uutisista. Parhaiten uutisia ymmärsi tutkimukseni mukaan korkeakoulutettu aikuinen, joka seuraa uutisia joka päivä ja näki tutkimuksessa uutislähetysistä pidemmän version. (Kuviot 2 ja 10).

Kuka muistaa uutisia seuraavana päivänä?

Pitkän lähetyksen nähnyt tutkimusryhmä muisti myös seuraavana päivänä tutkimusuutisen oikein useammin kuin lyhyen lähetyksen nähnyt ryhmä. Tarkastellessa kaikkia ikäryhmiä, tutkimusuutiset muistettiin seuraavana päivänä paremmin kuin ensimmäisenä päivänä. Seuraavana päivän tulos parani erityisesti aikuisten (26–91 -vuotiaat) ikäryhmissä. Myös lasten ja nuorten ryhmissä muistettiin tutkimusuutisesta enemmän pointteja seuraavana päivänä kuin ensimmäisenä päivänä. 10-vuotiaiden ja 17–18 -vuotiaiden ryhmässä tulos olisi parantunut yli puolella, jos analyysitavan rimaa olisi laskettu vain yhteen muistettuun pointtiin. Tutkielman tuloksien perustella lapset ja nuoret ymmärtävät uutisia, mutta eivät kykene toistamaan niitä heti tai seuraavana päivänä yhtä selkeästi kuin aikuiset. Tämä johtuu tulkintani mukaan siitä, että aikuiset muistivat jo ensimmäisenä päivänä lähtökohtaisesti enemmän tutkimusuutisesta. Muistamista ei voi tapahtua, mikäli asiaa ei ole ensin havainnut ja painanut mieleen.

Yleisön piti sulatella lyhyen uutislähetysten tutkimusuutista kauemmin ymmärtääkseen siinä kerrotut asiat. Lyhyen uutisen muisti useampi tutkittava seuraavana päivänä kuin ensimmäisenä päivänä. Tulos myös parani enemmän suhteessa verrattuna pitkän uutisen nähneeseen tutkimusryhmään. Tämä voi tulkintani mukaan johtua siitä, että uutisten nopea kerronta vaatii katsojalta enemmän tarkkaavaisuutta ja muistikapasiteettia.

Muutama katsoja lyhyen uutisen tutkimusryhmästä sanoi tutkimuksen jälkeen, että muistaa tutkimusuutisen viimeiset sanat selkeästi, muttei täysin sitä, mistä uutisessa oli kyse tai mistä se alkoi. Lyhyen uutislähetysten alkaessa katsojan on oltava tarkkana heti lähetyksen alkaessa, jotta hän pääsee kärryille ensimmäisen uutisjutun uutiskärjestä ja

sisällöstä. Aikaa uutislähetysten tunnelmaan laskeutumiselle ei ole yhtä paljon kuin pidemmässä uutislähetyksessä.

Uutisten seuraaminen

Katsojamittauksia on kritisoitu siitä, että katsomistiheys ei kerro katsojien ymmärtämisen tasosta. (Nieminen & Pantti 2009, 142). Tässä tutkielmassa uutisten seuraamisen kartoittaminen antoi suuntaviivoja sille, millainen kosketuspinta katsojilla uutisiin on aiemmin ollut. Hagenin (1997, 414) mukaan uutisten ymmärtämistä voi haitata aiemman tiedon puuttuminen. Tämän tutkimuksen tulosten perusteella lyhyttä uutislähetystä ei ymmärretty yhtä usein kuin pidempää uutislähetystä. Samalla lyhyen uutislähetysten katsojat ilmoittivat seuraavansa viikoittain uutisia vähemmän kuin pitkän uutislähetysten nähnyt ryhmä. (kuvio 10). Barrie Gunterin (1987, 121–122) mukaan motivaatio seurata uutisia lisääntyy ymmärryksen kanssa samassa suhteessa. Uutisia seuraamalla pääsee jyvälle uutissanastosta, jota uutisissa käytetään sekä asioista mistä uutisissa puhutaan.

Kiinnostus tutkittaviin uutisiin

Uutisaiheiden kiinnostavuus korreloi tutkimuksessani uutisen muistamisen kanssa. Mitä kiinnostavampi mittauksessa käytetty Viitasaaren geeni-uutinen ikäryhmässä oli, sitä paremmin siitä osattiin kertoa. Tutkimusuutinen kiinnosti eniten aikuisia (Kuviot 5 ja 6). Aikuiset myös osasivat kertoa uutisesta eniten. Geeni-uutinen kiinnosti yhteensä 27 aikuista vastaajaa. Heistä yli puolet (67%) pystyi toistamaan uutisen heti ensimmäisen katsomisen jälkeen. Aikuisten ryhmästä, jota uutinen ei kiinnostanut, pystyi vain pieni osa (10%) vastaajista toistamaan uutisen heti katsomisen jälkeen. Kiinnostus uutisaihetta kohtaan lisäsi uutisen ymmärtämistä aikuisten tutkimusryhmissä.

Ikääntyneistä lähes puolet ilmoitti lähetysten kiinnostavimmaksi uutiseksi tutkimusuutisen Viitasaarelta (Kuvio 5). Myös merkittävä osa (7 vastaajaa) ilmoitti, ettei mikään uutinen ollut kiinnostava tai he eivät muistaneet uutislähetyksestä yhtään uutista. Työikäisten tutkimusryhmästä (26–65 -vuotiaat) Viitasaaren geeni-uutinen oli kaikkein kiinnostavin uutinen lähetyksessä (Kuvio 6). Lasten ja nuorten

tutkimusryhmissä kirjastopuukotus nousi kiinnostavimpien uutisten kärkeen (kuviot 7 ja 8). Tutkimusuutinen kiinnosti lasten ja nuorten tutkimusryhmiä vain vähän. Tämä tulos vahvistaa käsitystä siitä, että katsojaa lähellä oleva uutinen myös muistetaan paremmin. (Hagen, 1997, 414.) Lasten ja nuorten ryhmissä tutkimusuutista ei ymmärretty mittauksen edellyttämällä tasolla. Vähäinen kiinnostus uutista kohtaan lasten ja nuorten ryhmissä on tutkimukseni mukaan yhteydessä uutisen ymmärtämisen ja muistamattomuuden kanssa.

Uutisten uskottavuus ja kiinnostavuus käyvät taistoa uutistoimituksissa. Uutisten pelätään viihteellistyvän ja uutisarvojen kärsivän. Tutkielman tuloksien valossa uutistoimituksille olisi hedelmällisempää valita lähetyksen aiheita, jotka ovat lähellä ihmisten arkea. Näistä aiheista tulisi tehdä pidempiä juttuja eli tarinoita. Korkeakoulutetut ihmiset, jotka useammin ymmärtävät uutisia, ymmärtävät myös lyhyitä uutisia. Tämän tiedon valossa ns. ”kovat” uutiset, joita kaikki katsojat eivät ymmärrä, voitaisiin esittää myös lyhyempinä sähköinä tai sähkösatasina. Tällainen lähestyminen lähetyksen rakentamiseen voisi edistää uutisten seuraamista niiden katsojien keskuudessa, jotka ymmärtävät uutisten sisältöjä huonosti.

Uutissanasto

Tutkielmani perusteella uutissanaston ymmärtäminen helpottuu, kun sanat nähdään osana uutislähetyksen sisältöä. Pitkässä uutislähetysessä mainitut sanat osattiin määrittellä paremmin ryhmässä joka kuuli sanat uutisissa kuin ryhmässä joka ei kuullut sanoja lähetyksessä. Tutkimuksessa Decoding Television News Justin Lewis totesi, että uutisten ymmärtäminen riippuu siitä, millaisessa kehyksessä uutisen tarina kerrotaan. (Pietilä, 1997, 320.) Tutkielmani mukaan uutissanojen määrittely näyttäisi olevan sidoksissa myös kehykseen, missä sanat esiintyvät. Toisin sanoen uutissanastoa on helpompi ymmärtää, jos sanalle on luotu ensin kehykset uutislähetyksen sisällä.

Tämän tutkimuksen tuloksista voidaan olettaa, että uutissanastoa on helpompi ymmärtää, jos sanat on opittu katsomalla ensin uutislähetys, jossa sanat mainitaan. Barrie Gunterin (1987) mukaan uutiset eivät ole helppo tapa oppia maailmasta. Uutisten

seuraaminen edistää kuitenkin uutissanaston kertymistä ja ymmärrystä, mikä voi motivoida katsomaan uutisia myös jatkossa.

Pitkän lähetyksen katsojat näkivät lähetyksessä uutisjutun, jonka yhteydessä puhuttiin kolmannen sektorin toimijoista (liite). Pitkän lähetyksen tutkittavat näkivät sanan kolmas sektori myös visuaalisesti, sillä sana oli grafiikkana uutistenlukijan taustamonitorilla uutisjutun alkaessa. Kolmas sektori oli helpompi selittää heti katsomisen jälkeen niiden katsojien keskuudessa, jotka olivat uutisjutussa sen ensin kuulleet ja nähneet. Lisäksi kolmannen sektorin määrittely oli kaikkein helpointa tämän tutkimuksen mukaan niille katsojille, kenellä oli sekä korkeakoulutus, että pitkä uutislähetys nähtynä. (Taulukko 5).

Lyhyen uutislähetyksen nähneistä korkeakoulutetuista kolme henkilöä kahdeksasta osasi määritellä, mikä on kolmas sektori. Vastaava luku pitkän uutislähetyksen nähneiden korkeakoulutettujen keskuudessa oli 13 henkilöä kuudestatoista. Koulutustasolla oli tämän tutkielman mittauksessa merkitystä, sillä korkeakoulutetut osuivat ryhmiin, jotka ymmärsivät tutkimukseni mukaan tutkimisuutista paremmin kuin muut ryhmät (kuvio 2 ja 3). Kaikki korkeakoulutetut eivät kuitenkaan tienneet tutkittaville sanoille merkityksiä. Suhteutettuna lyhyen uutislähetyksen nähneisiin korkeakoulutettuihin pitkän lähetyksen nähneet korkeakoulutetut ymmärsivät paremmin uutissanastoa. Pelkkä korkeakoulutus ei riitä selittämään uutissanosten merkityksien tuntemista. Myös uutisen pituudella ja sanojen esiintymisellä uutisissa oli merkitystä.

Radikalisoitumisen osasi määritellä lyhyen lähetyksen katsojista 5 vastaajaa. Yhteensä vastaajia oli 39. Pitkän lähetyksen 14 vastaajaa 34 vastaajasta osasi määritellä sanan. Verraten kolmannen sektorin määrittelemiseen radikalisoitumisen määrittelemisen oli vaikeampaa molemmille ryhmille (Taulukot 4 ja 6). Lasten ja nuorten ryhmissä (10–18 -vuotiaat) yksikään tutkittavista ei osannut määritellä kolmatta sektoria tai radikalisoitumisen käsitettä. Syynä voi olla vähäinen elämäkokemus tai kaukaisuus omasta elämäpiiristä. Esimerkiksi Simulan opinnäytetyössä (2010, 62) tutkittavat muistivat paremmin sanoja, joilla oli jonkinlainen kaikupohja oman elämän kannalta. Esimerkiksi 4G-verkon osasi määritellä suurin osa nuorista vastaajista. 4G-verkon käsite oli lapsille ja nuorille selvästi tuttu. Nuorista 33 vastaajasta 23 tiesi 4G verkon

käsitteen. Lisääntynyt älypuhelinien käyttö lasten ja nuorten keskuudessa on todennäköisesti tuonut kaukupohjaa käsitteen 4G määrittelemiselle. Lisäksi Simula (2010) toteaa, että sanat oli helpompi muistaa, kun ne olivat osana tarinaa. Pitkän lähetyksen katsojat osasivat määrittellä tutkimukseni mukaan paremmin sanoja myös sen takia, että he olivat kuulleet sanat tarinoiden muodossa ja uutiskehityksen sisällä.

Jatkotutkimuksen paikka

Uutistoimituksissa on jo herätty siihen, että yleisöt eivät ymmärrä kaikkea kuulemaansa. Esimerkiksi sosiaali- ja terveystalouden uudistus sotien ymmärtäminen katsojien keskuudessa on aiheuttanut esimerkiksi Ylen Kotimaan toimituksessa huolta nettijutun perusteella. Yle Kotimaa kirjoittaa verkossa 19.2.2015 otsikolla: ”Kun en ymmärrä sotesta mitään – mistä olikaan kysymys?” (Yle Uutiset Kotimaa, viitattu 24.3.2015). Jutussa todetaan, että sotien terminologia laittaa tavallisen ihmisen pään pyörälle ja lupaa selittää, mistä sotessa on kysymys. Idea nettijutun tekemiseen on todennäköisesti noussut samankaltaisesta huolesta kuin tutkielmani. Sote on aiheena koskettanut koko valtakuntaa. Sote voisi kiinnostaa useampaa uutisten seuraajaa, jos siitä ymmärtäisi enemmän. Yle Kotimaan jutun otsikko tunnustaa samalla, että toimitus itsekin ajattelee, että on olemassa ihmisiä, jotka eivät ymmärrä sotesta mitään. Toimituksen päätös jutun tekemiseen viestittää myös siitä, että on aika kertoa asioita helposti ymmärrettävissä muodoissa. Mitä nämä helposti ymmärrettävät muodot ovat? Aihe kaipaa mielestäni lisää tutkimusta.

Toimittajat joutuvat pohtimaan uutiskerrontaa uudelleen, kun aikaa kertomiseen annetaan vähemmän kuin aikaisemmin. Mielenkiintoista olisi tietää, kuinka paljon toimittajia huolestaa uutisten lyheneminen? Lisäksi olisi kiinnostavaa tietää uutishuoneiden edustajien kanta siihen, onko televisiouutisten lyhentymistä pohdittu katsojien kannalta? Esimerkiksi Nelosen HS-uutiset sisältävät kahdessa minuutissa jopa yli kuusi aihetta. Onko television HS- uutisia tarkoitus ymmärtää, vai ohjataanko niillä katsojat ainoastaan ottamaan lisää selville internetistä? Joillekin uutistaloille uutisten tekeminen voi olla pelkkä pakote. Tutkimuksessa käytetyt Ylen alueuutiset sen sijaan ovat katsojille suunniteltu tuote, joita on tarkoitus ymmärtää.

Katsojien syvähaastattelut toisivat monipuolisempia vastauksia sille, mistä ymmärtämisen erot uutislähetysten kesken johtuvat. Miten katsojat kokevat lyhyet uutiset? Ovatko ne sopivan mittaisia? Miten katsojat muuttaisivat uutiskerrontaa, jotta uutiset olisivat helpompia ymmärtää? Uutisia tehdään katsojille, mutta päätökset niiden kestosta ja sisällöstä ovat uutiskoneistojen armoilla. Kuinka paljon katsojien mielipiteille annetaan painoarvoa uutistalojen päätöksenteossa?

Uutisten tulkinnallisia eroja voisi käsitellä myös skeema- ja skripti teorioiden pohjalta. Katsojien taustoittava tutkimus ennen varsinaista tutkimusta olisi antoisaa tuloksien kannalta. Millaisia ennakkokäsityksiä katsojat omaavat, ja miten ne vaikuttavat uutisten tulkintaan ja muistamiseen? Tässä tutkimuksessa tutkittava uutinen oli television paikallisuutinen. Katsojien ennakkokäsitykset rakentuvat erilailta, jos kyseessä olisi esimerkiksi valtakunnallinen uutinen tai ulkomaan uutinen. Millaisia eroja katsojien välille silloin syntyisi? Kuinka moni katsoja pystyisi sisäistämään ulkomaan uutisia?

Pohdinnan paikka on myös tutkittavan uutisen rakenteen suhteen. Millainen on mieleenpainuva uutinen? Millaisia uutisia televisiossa pitäisi esittää, jotta katsojat muistaisivat ne? Tämän tutkimuksen mukaan katsojan kiinnostus aiheeseen vaikuttaa olennaisesti siihen, miten hyvin uutinen ymmärretään. Millaisia aiheita uutistoimitukset haluavat televisiouutisissa kertoa? Ja ennen kaikkea missä muodossa? Tulisiko pienten uutisten käsittelyä siirtää enemmän tarinallisuuteen, ja kertoa suuremmat uutiset sähköinä? Riippumatta siitä, olivatko uutiset kerrottu pitkässä tai lyhyessä muodossa korkeakoulutetut toistivat uutisia paremmin, kuin muun koulutustaustan omaavat katsojat. Tämän tutkielman valossa ne, joita tutkimuksessa käytetyn uutislähetysten tärkeysjärjestys kiinnosti, pystyivät myös ymmärtämään uutisia parhaiten niiden lyhyessä muodossa. Toisaalta uutisten lyhyet muodot eivät anna tilaa ikään kuin ”laskeutua” rauhassa uutisten katsomiseen. Lyhyet uutislähetykset menevät nopeasti asiaan, koska aikaa on vähän.

Ennen kaikkea tutkielmani tarkoitus on herättää keskustelua siitä, miten uutisten tavoitavuutta pitäisi mitata. Miksi medioille riittää pelkät katsojalukumittaukset? Onko vastuu uutisten ymmärtämisestä ainoastaan katsojalla itsellään? Vai tulisiko uutisten ymmärtämisen arviointia tehdä myös mediataloissa, eikä vain journalistikoulutuksessa? Uutisia tehdään yleisölle. Katsojaluvuilla ja klikkausten määrällä ei saavuteta syvällistä

kuvaa yleisön saavutettavuudesta. Tutkielmani perusteella uutisten sisällöntuotannon tulisi keskittyä kysymään enemmän ”kuinka moni katsoja ymmärsi uutiset?” kuin ”kuinka monta katsojaa uutisilla oli?”.

LÄHDEKIRJALLISUUS

- Alasuutari, P. (1999). *Rethinking the media audience : The new agenda*. London: SAGE,.
- Baddeley, A. D. (1997). *Human memory : Theory and practice* (Rev. ed. painos). Hove: Psychology Press.
- Balas, T. (2009). Disconnected: The relationship between news editors and the audience. *Israel Studies Forum*, 24(2), 82-102(21).
- Emde, Klimmt, Schluetz. (2015). Does storytelling help adolescents to process the news? A comparison of narrative news and the inverted pyramid. *Journalism Studies*.
- Findahl, O. (1985). Some characteristics of news memory and comprehension. *Journal of Broadcasting & Electronic Media, Fall, 1985, Vol.29(4), p.379-396, 29(4), 379-396; 396*.
- Fiske, J. (1990). *Television culture* (Repr. painos). London: Routledge.
- Frieske, D. A., & Park, D. C. (1999). Memory for news in young and old adults. *Psychology and Aging*, 14(1), 90-98.
doi:<http://dx.doi.org.ezproxy.jyu.fi/10.1037/0882-7974.14.1.90>
- Gadamer, H., & Nikander, I. (2004). *Hermeneutiikka : Ymmärtäminen tieteissä ja filosofiassa*. Tampere: Vastapaino.
- Grabe, M. E. (2009). Informing citizens: How people with different levels of education process television, newspaper, and web news. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, (1), 90.
- Gregg, V., & Toropainen, L. (1978). *Ihmisen muisti*. [Espoo]: Weilin + Göös.
- Gunter, B. (1987). *Poor reception : Misunderstanding and forgetting broadcast news*. Hillsdale N.J.: Erlbaum.

- Hall, S. (1999). 'Encoding, decoding', *Cultural Studies Reader*. (ed. During).
- Hämäläinen, H. (2006). *Mieli ja aivot : Kognitiivisen neurotieteen oppikirja*. [Turku]:
Turun yliopisto, kognitiivisen neurotieteen tutkimuskeskus.
- Huovila, T. (1995). *Uutisvuorokausi : Tutkimus medioiden eroista*. [Helsinki]:
Inforviestintä.
- Hytönen, T. (2013). *Uutinen syntyy uudelleen : Uutinen ja uutisjournalismi
monimediaisessa toimintaympäristössä - tapauksena yleisradion alueelliset uutiset*
Jyväskylän yliopisto.
- Kivikuru, U., & Kunelius, R. (1998). *Viestinnän jäljillä : Näkökulmia uuden ajan
ilmiöön*. Helsinki ; Porvoo: WSOY.
- Klatzky, R. L. (1980). *Human memory : Structures and processes* (2. ed. painos). San
Francisco Calif.: Freeman.
- Kósa, I. (2009). The comprehension of announced and written tv news*. *Revista De
Stiinte Politice*, (24), 147.
- Kwak, N. (1999). Revisiting the knowledge gap hypothesis. *Communication Research*,
26(4), 385.
- Lang, A. (1996). Negative video as structure: Emotion, attention, capacity, and
memory. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 40(4), 460-477.
- Lewis, Justin (1994) 'The Absence of Narrative: Boredom and the Residual Power of
Television News', *Journal of Narrative and Life History* 4(1 and 2): 25-40.
- Livingstone, S. (2004). The challenge of changing audiences - or, what is the audience
researcher to do in the age of the internet? *European Journal of Communication*,
2004 Mar, Vol.19(1), Pp.75-86, 19(1), 75-86.
- Machill, M. (2007). The use of narrative structures in television news: An experiment in
innovative forms of journalistic presentation. *European Journal of Communication*,
(2), 185.

- Morley, D. (1999). *The Nationwide Television Studies*.
- Neuman, W. R. (1976). Patterns of recall among television news viewers. *Public Opinion Quarterly*, 40(1), 115-123.
- Neuman, W. R., Just, M. R., & Crigler, A. N. (1992). *Common knowledge : News and the construction of political meaning*. Chicago: University of Chicago Press.
- Nieminen, H., & Pantti, M. (2009). *Media markkinoilla : Johdatus joukkoviestintään ja sen tutkimukseen* (Uud. p. painos). Helsinki: Loki-kirjat.
- Pernaa, V. (2009). *Uutisista, hyvää iltaa : Ylen tv-uutiset ja yhteiskunta 1959-2009*. Helsinki: Karttakeskus.
- Pietilä, V. (1997). *Joukkoviestintätutkimuksen valtateillä : Tutkimusalan kehitystä jäljittämässä*. Tampere: Vastapaino.
- Price, V., & Zaller, J. (1993). Who gets the news? *Public Opinion Quarterly*, 57(2), 133-164.
- Simula, A. (2010). *Tarinakontekstin vaikutus sanojen muistamiseen kompleksisessa työmuistitehtävässä*. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Squire, L. R. (1992). Declarative and nondeclarative memory: Multiple brain systems supporting learning and memory. *Journal of Cognitive Neuroscience, Summer, 1992, Vol.4(3), p.232(12), 4(3), 232*.
- Tuchman, G. (1979). Journalism. *Communication Booknotes Quarterly*, (6), 106.
- Tumber, H. (1999). *News : A reader*. Oxford: Oxford University Press.
- Woodall, W. G. (1983). From the boob tube to the black box: Television news comprehension from an information processing perspective. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, (1), 1.

Yle Uutiset Kotimaa, Viitattu 24.3.2015:

http://yle.fi/uutiset/kun_en_ymmarra_sotesta_mitaan_mista_olikaan_kysymys/7815144

LIITTEET

Liite: Uutislähettykset tekstinä

Liite

Hyvää iltaa, tässä Riikka Pennanen ja Yle Uutisia Keski-Suomeen:

Perinnöllisen geeni-virheen etsintä jumitti Viitasaaren kirkko-herran-viraston

Ranska kiristää turva-toimia viime viikon terrori-iskujen vuoksi.

Teemu Selänteen uraa kunnioitettiin NHL-historian pisimmässä seremoniassa.

-

Viitasaarella metsästetään sydämen rytmi-häiriötä aiheuttavan geenin kantajia. Helsingin yliopistollinen keskus-sairaala on löytänyt Suomesta kolme sukua, joissa geeni-virhe esiintyy. Suku-tutkimuksessa on selvinnyt, että näillä suvuilla on yksi yhteinen esi-isä, joka eli Viitasaarella 1600-luvulla.

Juttu:

Viitasaaren kirkkoherranvirastossa on kädet täynnä työtä lukuisten sukuselvityspyyntöjen kanssa. Perinnöllistä geenivirhettä kantavien ihmisten sukupuut on jo selvitetty neljän sadan vuoden taakse. Nyt Helsingin yliopistollinen keskussairaala HYKS haluaa löytää kaikki 1600-luvulla Viitasaarella eläneen esi-isän elossa olevat jälkeläiset.

kardiologian erikoislääkäri Heikki Swan, HYKS:

Tavoitteena on löytää rytmihäiriösairauden kantajat joilla joko itsellään tai lapsilla tai lapsenlapsilla on tää lisääntynyt riski äkkikuolemaan.

HYKSin tutkimusryhmä löysi 90-luvun loppupuolella geenimutaation, joka voi aiheuttaa äkkikuoleman nuorella iällä. Kohtalokas tajuttomuuskohtaus ja rytmihäiriö iskee rasittavissa tai jännittävässä tilanteissa.

Heikki Swan

"Joku on saattanut mätkähtää tajuttomana maahan jumppatunnilla köyttä kattoa kohti kiivetessään, kuka on kuollut näytelmäharjoituksissa lavalle pelkästään jännityksestä."

Taudin puhkeaminen on erittäin harvinaista ja siihen on olemassa myös hoitokeinot. Moni suomalainen kantaa tätä geenivirhettä perimässään tietämättään.

Swan

Näitä 1900-luvulla syntyneitä jälkeläisiä voi arvioida olevan jo ainakin kolme tuhatta, ehkä huomattavasti enemmänkin. Suurin osa heistä on Viitasaarella edelleen ja tämän takia tullaan moneen viitasaarelaiseen ottamaan jatkossa yhteyttä tämän tutkimushankkeen tiimoilta.

Kirjeitä lähtee varmasti myös muuallekin kuin Viitasaarelle. Perinnöllisen rytmihäiriösairauden olemassa olo selvitetään verinäytteellä. Geenivirhettä kantavien ihmisten etsiminen työllistää kirkkoherranvirastoa puolisen vuotta, seuraavaksi tutkimuksen kanssa voi olla helisemässä paikallinen terveysasema.

Swan:

Tää voi merkitä hyvin isoa ponnistusta joihinkin terveyskeskuksiin koska näitä näytteenottopyyntöjä lähtee sitten kaikille elossa oleville ja jos niitä lähtee kaiken kaikkiaan 3000 ja niistä on kolmanneksin viitasaarella niin 500:n näytteenoton järjestäminen Viitasaarella ei varmaankaan oo mikään pikkujuttu.

Juonto:

HYKSin kolmesataa sukuselvityspyyntöä ovat ruuhkauttaneet Viitasaaren kirkkoherranviraston. Virasto tekee normaalisti viitisensataa sukuselvitystä vuodessa, niistä noin kymmenen on lääketieteellisiä. Sumaa selvittämään on pestattu viraston taloustoimistosta yksi puolipäiväinen virkailija. Lisäapu olisi tarpeen, mutta ihan ketä vaan ei hommaan voi ottaa:

Haast toimestosihteeri Päivi Paananen (Viitasaaren kirkkoherranvirasto).

Tää on kuitenkin sellainen asia että siihen täytyy olla sellainen pitkä kokemus, että sitä ei oikein voi opettaa, sitä ei opeteta missään koulussa, tätä kuitenkin tarvitaan vaan kirkkoherranvirastoissa. On todella vähän sellaisia ihmisiä jotka pystyis tämän asian tekemään. Tietysti nää on nää henkilötietosuojalait jotka meitä sitoo ja on paljon arkaluontoisia asioita, että nää täytyy tietysti ottaa huomioon.

Juonto:

Jyväskylän kirjastossa kaksi vuotta sitten tapahtuneen hyökkäyksen uhka on saattanut olla viranomaisten tiedossa etukäteen. Kirjastossa tapahtui puukotus Äärioikeisto Suomessa -yleisötilaisuudessa. Tapahtuman järjestäjien mukaan Suojelupoliisi olisi tiennyt mahdollisesta uhasta, mutta tieto ei ole välittynyt eteenpäin. Asiasta on tehty selvityspyyntö eduskunnan oikeusasiamiehelle.

IRMA HIRSIJÄRVI, järjestäjien edustaja:

00:51- Supo on ollut yhteydessä myös Jyväskylän poliisiin siitä mutta meille järjestäjille tai kaupunginkirjastoon ei tällaista tietoa koskaan tullut, ja haluamme selvittää mitä tässä tapahtui, koska jos tieto tällaisesta uhasta olisi ollut, niin tää olisi tää tapahtuma puukotuksineen ollut mahdollista täysin estää."

Juonto:

Matkapuhelinten hätäviestit pitäisi yhtenäistää Euroopan Unionissa, suosittelee Jyväskylän yliopiston tutkija. Tutkija Jaana Kuulan mukaan vaaraviestien pitäisi olla kansainvälisesti yhtenäisiä ja ymmärrettäviä. Lisäksi olisi hyvä ottaa käyttöön värinäähälytyksellä toimiva yleisen vaaran merkki.

Juonto:

Kaupalliset teleoperaattorit rakentavat voimakkaasti nopeaa 4G-verkkoa Keski-Suomeen. Elisan verkko on saatavilla kaikissa kunnissa tämän kevään aikana. DNA:n verkko kattaa keskus-taajamat ja tänä vuonna rakentaminen jatkuu taajamien lähialueilla. Muutostahti on kova, sillä ensi vuonna 4G-verkko toimii yhtä laajasti kuin nykyinen gsm-verkko.

Juonto:

Perheyhtiötaustainen hypermarket Minimania remontoidaan reilulla miljoonalla eurolla Jyväskylässä. Remontti valmistuu maaliskuussa ja touko-kuussa tiloihin muuttaa Alko Seppälästä. Kauppa saa muun muassa uudet lattiat, paistopisteen ja hiilidioksidipohjaisen kylmäjärjestelmän. **100%**

MIKKO SEPPÄLÄ, Minimanijohtaja, Jyväskylä

Samalla tulee sitten nämä ympäristöystävälliset kylmäkalusteet ovelliset kautta kannelliset kylmäkalusteet että semmonen hyvin kokonaisvaltainen uudistus tulee että.

ARVO VUORELA, Yle Uutiset:

Kankaan alueen kasvaessa Minimanilla on valmius ja lupa laajentaa hypermarkettia omalla tontilla. Sitä ennen Minimani odottaa valtion päätöksiä viereisen Nelostien liikennejärjestelyistä.

Sehän on hyvin tärkeitä kun aletaan miettimään niinku hypermarkettia niin pitää olla hyvä saavutettavuus ja sijainti, sijaintihan meillä on erittäin hyvä, mutta totta kai toivottaisiin että tuosta suora ramppi tulisi tuohon meidän Vapaaherrantiellekin että sillä lailla saatais myös tätä ohikulkuliikennettä paremmin.

Juonto:

Kolmannen sektorin rahoitus askarruttaa yhdistysaktiiveja. Monille tärkeän rahoittajan, Raha-automaattiyhdistyksen tulevaisuuden linjaukset ovat avoimia. Mikäli Veikkauksen ja RAY:n rahapelitoiminnot yhdistyvät, voivat rahoitusperusteet muuttua merkittävästi. Rahoitusperusteita on pohdittu seminaarissa Jyväskylässä tänään. **INS**

Juttu:

Kansalaistoiminnan-keskus Matara on näkyvä maamerkki Jyväskylän Tourulassa. Näiden seinien sisällä on myös Monikulttuurikeskus Gloria. Toiminnan ylläpitäjä on projektirahoituksella toimiva Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki.

ANTERO MIKONRANTA

toiminnanjohtaja, Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry

Mikonranta:

(7.36 - 7.47 Tämän kansalaistoiminnankeskus-konseptin ja monikulttuurikeskuksen, niitten toiminnan jatkuvuus on meillä suurimpana haasteena.

Merkittävä osa Tourulan toimintojen rahoituksesta tulee Raha-automaattiyhdistykseltä.

SISKO SEPPÄ

avustustoiminnan johtaja, Raha-automaattiyhdistys

Seppä:

(0.51 - 0.55 me tunnetaan tää järjestö hyvänä toimijana tällä alueella.

1.03 - 1.07 Projekteja, joissa tehdään konkreettista ihmisten auttamistyötä)

Mikonranta:

(9.01 - 9.10 Ei meillä suurta huolta ole siitä, että mitään romahdusta tai äkkikäännöstä tapahtuisi. Kyl mä olen hyvin luottavainen siihen, että...

9.13 - 9.16 me pystytään olemaan Rahiksen luottamuksen arvoinen.

Keski-Suomen Yhteisöjen tuki on 15 vuoden aikana tehnyt toimintansa tunnetuksi. Juhlaseminaarissa tänään pohdittiin muun muassa järjestöjen tulevia avustus-perusteita. Avustuslinjaukset muuttuvat, mikäli Veikkauksen ja RAY:n rahapelitoiminnot yhdistetään lähivuosina.

Seppä:

(2.48 - 2.58 Varmaan suurin huoli on siitä, jos laitetaan saman katon alle Veikkauksen ja Rahiksen avustusten saajat, pärjäävätkö sosiaali- ja terveysalan järjestöt siinä jaossa.)

(5.04 - 5.10 Miten radikaalisti nuo avustuslinjaukset muuttuvat tähän vuoteen verrattuna? Ei kovin radikaalisti, kaikki se toiminta mitä tähänkin mennessä on avustettu, se säilyy mejän avustettavien toimintojen piirissä 5.19 saakka)

Monet pienet yhdistykset tarvitsevat jatkossa uusia kumppaneita avustusten hakuun. Veikkauksella käytössä oleva, niin sanottu jakosuhde-laki turvaisi tulevaisuudessa eri alojen toimijoiden toiminnan rahoituksen.

Juonto:

Ranskan viime viikkoiset terrori-iskut puhuttavat myös Suomessa. Suomesta on lähtenyt suhteettoman suuri määrä ihmisiä islamilaisten ääriliikkeiden riveihin lähi-itään, ja nyt radikalisoitumisen ehkäisemistä mietitäänkin kuumeisesti. Yle Keski-

Suomen nettistudiossa keskustan kansanedustaja Aila Paloniemi vetoaa Suomen islamilaiseen yhteisöön.

AILA PALONIEMI

kansanedustaja (kesk.)

03:09 Avain löytyy islamismin sisältä. Meillä on kuitenkin muslimiyhteistö Suomessa, siellä näitten uskonoppineiden ja imaamien pitäisi kiinnittää myös tähän asiaan huomiota, koska näitten lähtijöitten pitäisi saada ilmeisesti enemmän sijaa suomalaisessa yhteiskunnassa ja myöskin heidän yhteisössään, jotta heidän ei tarvitsisi turvautua näin äärimmäisiin keinoihin.

Lumiset maisemat ovat innostaneet / ihmisiä tarttumaan kameraan viime päivinä. Ja mikäpä kuvatessa kun lumi / toistaa taivalta tulevan valon monin-kertaiseksi. Huomenna on luvassa lisää lunta.

-

Tiistai-aamuna sataa lunta. Pakkasta on -11...-16 astetta. Kohtalaista itätuulta.

-

Iltapäivällä monin paikoin heikkoa lumisadetta. Pakkasta on -10...-14 astetta. -

Tiellä liikkujille varoitus: ajokeli muuttuu huonoksi lumisateen, pölyävän lumen ja lumisen tien vuoksi.

Näin alkoi tämä uutis-viikko. Nyt mukavaa illan jatkoa, näkemiin.

Lyhyt lähetys

Tässä Yle uutisia Keski-Suomeen, hyvää alkuiltaa.

-

Helsingin yli-opistollinen keskus-sairaala haluaa löytää tiettyä perinnöllistä geeni-virhettä kantavat suomalaiset. Sadat suku-selvitys-pyyntöt ovat / ruuhkauttaneet

Viitasaaren kirkko-herran-viraston. Sumaa selvittämään on pestattu viraston talous-toimistosta yksi puoli-päiväinen virkailija. Lisäapu olisi tarpeen, mutta ihan ketä vaan ei hommaan voi ottaa:

100% Sähkesatanen

Tää on kuitenkin sellainen asia että siihen täytyy olla sellainen pitkä kokemus, että sitä ei oikein voi opettaa, sitä ei opeteta missään koulussa, tätä kuitenkin tarvitaan vaan kirkkoherranvirastoissa. On todella vähän sellaisia ihmisiä jotka pystyis tämän asian tekemään. Tietysti nää on nää henkilötietosuojalait jotka meitä sitoo ja on paljon arkaluontoisia asioita, että nää täytyy tietysti ottaa huomioon.

Sähkepaketti:

Jyväskylän Minimania uudistetaan miljoonalla eurolla. / Hyper-markettiin tulee kaupungin ensimmäinen ympäristö-ystävällinen hiili-dioksidi-pohjainen kylmä-järjestelmä. Uudistunut Minimani avataan maaliskuussa ja touko-kuussa markettiin muuttaa Alko Seppälästä. Minimanilla on jo lupa lisärakentamiseen. Se odottaa Nelostien ramppi-päätöksiä

Kaupalliset tele-operaattorit rakentavat voimakkaasti nopeaa 4G - verkkoa Keski-Suomeen. Elisan verkko on saatavilla jo kaikissa muissa kunnissa paitsi Luhangassa. Sielläkin verkko valmistuu tämän kevään kuluessa. DNA:n verkko kattaa keskustaajamat ja tänä vuonna rakentaminen jatkuu taajamien lähi-alueilla. Muutos-tahti on kova sillä ensi vuonna 4G-verkko toimii nykyisen gsm-verkon tasolla.

Jyväskylän kirjastossa kaksi vuotta sitten tapahtuneen hyökkäyksen uhka on saattanut olla viran-omaisten tiedossa etu-käteen. / Kirjastossa tapahtui puukotus Äärioikeisto Suomessa -yleisö-tilaisuudessa. Tapahtuman järjestäjien mukaan Suojelu-poliisi olisi tiennyt mahdollisesta uhasta, mutta tieto ei ollut välittynyt eteenpäin. Asiasta on nyt tehty selvitys-pyyntö edus-kunnan oikeus-asia-miehelle:

100% Sähkesatanen

IRMA HIRSJÄRVI, järjestäjien edustaja:

00:51- Supo on ollut yhteydessä myös Jyväskylän poliisiin siitä mutta meille järjestäjille tai kaupunginkirjastoon ei tällaista tietoa koskaan tullut, ja haluamme selvittää mitä tässä

tapahtui, koska jos tieto tällaisestä uhasta olisi ollut, niin tää olisi tää tapahtuma puukotuksineen ollut mahdollista täysin estää."

Juonto:

Jyväskylän kirjasto-puukotuksen oikeus-käsittely alkaa Keski-Suomen käräjä-oikeudessa huomenna. Syytettynä on neljä henkilöä. Yhtä heistä syytetään poliittisten toiminta-oikeuksien loukkaamisesta ja törkeästä pahoin-pitelystä. Kolmea muuta törkeästä pahoin-pitelystä.

-

Nyt säätietoja, me tapaamme tv kakkosella kello 19.